

**KAYSERİ İŞ GÜCÜ PİYASASI
ARAŞTIRMA RAPORU**

2018

İŞKUR
KAYSERİ İL MÜDÜRLÜĞÜ

2018 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMALARI

**KAYSERİ ÇALIŞMA VE İŐ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ
İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU**

Yazar

H. Mustafa SUNAN

VHKİ

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), ulusal istihdam politikasının oluşturulması, istihdamın korunması ve geliştirilmesi ile işsizliğin önlenmesi faaliyetlerinde rol alan işgücü piyasasının en önemli aktörlerinden biridir. Kurumumuz hem aktif hem de pasif istihdam politikaları doğrultusunda işgücü ve işverene yönelik birçok kamusal hizmet sunmaktadır.

Türkiye işgücü piyasası özelde de Kayseri işgücü piyasası; dinamik, aktif bir yapı sergilemektedir. Sürekli takip etmek ve gelişen ve değişen yapısına göre politikalar üretmek gerekmektedir. İşsizlik sigortası işlemlerini yürüten, işgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir.

Çalışma kapsamında Kayseri ilinde **bin 672**, Türkiye genelinde ise toplamda **89 bin 324 işyeri** ziyaret edilmiştir. İl raporlarında **20** ve daha fazla kişi istihdam eden işyeri verileri kullanılmaktadır.

Bu çerçevede, hazırlanan 2018 yılı “Kayseri İşgücü Piyasası Talep Analizi” çalışmasının tüm kullanıcılara faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Saygılarımla.

Ahmet AYÇİÇEK
İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

TABLolar LİSTESİ.....	ii
ŞEKİLLER LİSTESİ	iii
YÖNETİCİ ÖZETİ	1
GİRİŞ	3
BİRİNCİ BÖLÜM	4
İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ.....	4
İŞKUR GÖSTERGELERİ	4
Açık İşler	4
İşe Yerleştirmeler.....	5
Kayıtlı İşsiz.....	7
Aktif İşgücü Programları	7
İşsizlik Ödeneği	12
İKİNCİ BÖLÜM.....	14
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI	14
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	14
İşyeri Verileri.....	15
Mevcut İstihdam.....	28
AÇIK İŞLER.....	31
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	40
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ	46
SONUÇ	54

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)	5
Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)	6
Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	9
Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	10
Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017).....	10
Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı	11
Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)	12
Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı.....	16
Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	26
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu	27
Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı	29
Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları	30
Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler	31
Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı	32
Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması.....	37
Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı	37
Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları	38
Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması.....	39
Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler	40
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	41
Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı	43
Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri	45
Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler.....	46
Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri	47
Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi.....	48
Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi.....	49
Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler	50

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)	4
Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017).....	6
Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı.....	7
Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)	13
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı	17
Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı	18
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu.....	19
Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu	20
Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu.....	21
Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı	22
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu.....	23
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)	24
Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Planı (%).....	24
Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları	25
Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri.....	28
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi.....	33
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	34
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	34
Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi	35
Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı.....	36
Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı	42
Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı.....	44
Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı.....	51
Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranılan Kriterlerin Dağılımı	52
Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı	53

YÖNETİCİ ÖZETİ

İşgücü piyasasını analiz etmek için arz ve talep verilerine ihtiyaç duyulmaktadır. İşgücü piyasasının arz tarafına ait veriler TÜİK ve İŞKUR'un idari kayıtları aracılığı ile yayınlanmaktadır. İşgücünün arz boyutunun ele alınmasında bir takım temel işgücü verileri bulunmaktadır. Ekonomik olarak aktif olan nüfusun, çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eden İşgücüne Katılma Oranı; çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam Oranı ve toplam işsiz sayısının işgücüne oranını ifade eden İşsizlik Oranı işgücü arzına ilişkin temel eğilimleri barındırmaktadır.

İşgücü piyasasının talep yönüne ilişkin veriler ise işgücü piyasası araştırması kapsamında derlenmektedir. İşgücü piyasasının talep boyutunu analiz etmek gayesiyle hazırlanan bu raporda Kayseri İli İşgücü Piyasası Araştırması sonuçlarına göre değerlendirilmiştir. Çalışma kapsamında veri derlenen işyeri sayısı bin 672'dir. Bu işyerleri 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri olup il genelinde 17 sektörde tam sayım yapılmıştır. Kayseri ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 97 bin 199 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 81 bin 451 çalışan erkeklerden, 15 bin 748 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır. Erkeklerin yüzde 62,4'ü, kadınların ise yüzde 41,5'i İmalat sektöründe istihdam edilmektedir.

Kayseri ilinde en fazla çalışanı olan meslek grupları; Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar Meslekleridir. Kayseri ilinde açık iş oranı yüzde 1,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye genelinde ise açık iş oranı yüzde 2,6 olup, Kayseri ili açık iş oranı bakımından 1,5'lik bir farkla Türkiye ortalamasının altındadır. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 1,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörüdür. Kayseri ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla açık işin Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ile Nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş oranı %1,2'dir. Kayseri ilinde en fazla açık işi olan ilk üç meslek grubu; Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, Nitelik gerektirmeyen meslekler ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar Meslek Mensuplarıdır.

İl genelinde açık işlerin yüzde 46'sı için Eğitim Düzeyi Önemli değil talep edilmektedir. Kayseri ilinde temininde güçlük çekilen meslekler sektörlere göre incelendiğinde en fazla İmalat sektöründe eleman temininde güçlük çekildiği görülmektedir. Kayseri ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada Mobilya Döşeme İşçisi mesleğinin yer aldığı görülmektedir. Bu mesleği sırasıyla Argon Kaynakçısı (Tığ Kaynakçısı) ve Terzi meslekleri takip etmektedir.

Kayseri ilinde teminde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4'ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Kayseri ilinde işverenlerin yüzde 25'i istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka

bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden 2'si istihdamın artacağını öngörürken, Kayseri'de ise bu istihdam artışının daha yüksek olduğu öngörülmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı, ülke genelinde 2,1 olarak öngörülürken Kayseri ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 2,7 olarak öngörülmüştür.

GİRİŞ

Bu çalışma Kayseri işgücü piyasasının gerek arz gerekse talep yönü ile mevcut durumunu ortaya koyarak piyasanın olumlu ve olumsuz yanlarını sergilemektedir. Bu kapsamda işgücü piyasası ile kararların alınması ve uygulamaya konulacak faaliyet ve projelerin etkinliğinin artırılması noktasında araştırma sonuçlarının göz önüne alınması oldukça önemlidir.

Kayseri İşgücü Piyasası Araştırması Sonuç Raporu; il düzeyinde politika yapıcılarına ve karar alıcılara kaynak sağlamada büyük katkılar sağlayacak olan önemli bir çalışmadır. İşgücü piyasasının en önemli aktörleri olan işgücü ve işverenlerin piyasaya sundukları emeği ve piyasadaki beklentilerini iyi analiz ederek niteliklerini ortaya koymak politika üretmeden önceki ilk adımı oluşturmaktadır. Daha sonra ise bu analizler neticesinde arz talep dengesini iyi kurmak ve işgücü politikalarını bu dengeyi sağlayacak şekilde bir zemini tesis etmek, istihdam ve işsizlik sorunlarıyla mücadele eden her bir kurum/kuruluşun gayesini oluşturmaktadır.

İşgücü Piyasası Araştırmaları sadece İŞKUR'a değil, Türkiye'de işgücü piyasasının paydaşı olan tüm kurum ve kuruluşlara önemli katkılar sağlamaktadır. İŞKUR, işgücü piyasasında aktif ve pasif istihdam politikalarında söz sahibi bir Kamu İstihdam Kurumu olarak İşgücü Piyasası Bilgi Formları aracılığıyla ve işverenlerle yüz yüze görüşme yöntemiyle İşgücü Piyasası Araştırmalarını gerçekleştirmektedir. Bu araştırma sonucunda Türkiye'de işgücü piyasasının talep boyutuna ilişkin en kapsamlı veri üreten kurum İŞKUR'dur.

İşgücü piyasası talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından itibaren yıllık bazda periyodik olarak sürdürülmektedir. Yapılan bu araştırmalar kapsamında 2018 yılı için Kayseri ilinde 2 Nisan-11 Mayıs 2018 tarihleri arasında saha çalışması gerçekleştirilmiş olup, araştırma neticesinde işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Araştırma Raporu hazırlanmıştır.

Bu raporda, İşgücü Araştırması sonuçları analiz edilerek Kayseri ilinin işgücü piyasasının talep yapısı ortaya konulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARZ VERİLERİ

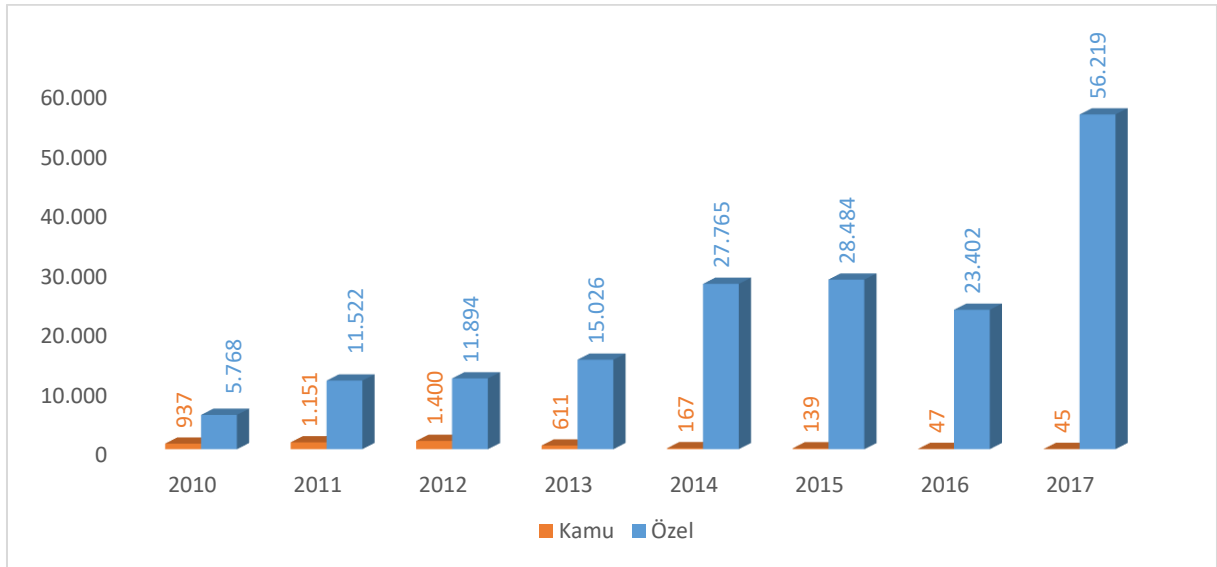
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR göstergeleri, Kurumun idari kayıtlarından oluşmakta olup İŞKUR'un hedef kitlelerine sunmuş olduğu hizmetlerinin verilerinden hareketle istatistik alt yapısında derlediği rakamları içermektedir. Kurumun hizmetlerinden yararlanmak için Kuruma kayıt yaptıran kişilerin yaş, cinsiyet, sosyal durum, eğitim durumu, sektör ve meslek bilgisi bağlamında oldukça detaylı bilgilere ulaşılabilmektedir.

Açık İşler

Açık iş; işverenlerin ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamak amacıyla Kuruma bildirdikleri işgücü talepleridir. İşverenler taleplerini Kuruma bizzat gelerek verebilecekleri gibi online olarak da ihtiyaç duyduğu nitelikteki işgücünü Kurumdan talep edebilmektedirler.

Şekil 1: Yıllara Göre Açık İş Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında 6 bin 705 kişilik işgücü talebi alınmışken bu sayı 2017 yılına gelindiğinde 56 bin 264 kişiye yükselmiştir. Açık iş sayıları yıllar içerisinde dalgalı bir seyir izlemiştir. 2010 yılından itibaren 2015 yılına kadar artış eğilimi göstermiştir. 2016 yılında ki açık iş sayısı bir önceki yıla göre önemli düzeyde azalış göstermiştir. 2017 yılı itibariyle alınan açık işler zirveyi görmüş ve bir önceki yıla göre yaklaşık yüzde 139,9 oranında artış göstermiştir. Açık işler sektör bazında

incelendiğinde ise İŞKUR'un özellikle 2013 yılından sonra özel sektör açık işleri üzerindeki etkinliğini önemli ölçüde arttırdığı görülmektedir.

Tablo 1: En Fazla Açık İş Olan Meslekler (2017)

Meslek	Açık İş Sayısı
Beden İşçisi (Genel)	15.340
Temizlik Görevlisi	7.081
Satış Danışmanı / Uzmanı	1.784
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	1.499
Reyon Görevlisi	1.482
Paketleme İşçisi	1.200
Mobilya Döşeme İşçisi	1.192
Beden İşçisi (İnşaat)	1.143
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	1.133
Güvenlik Görevlisi	1.095

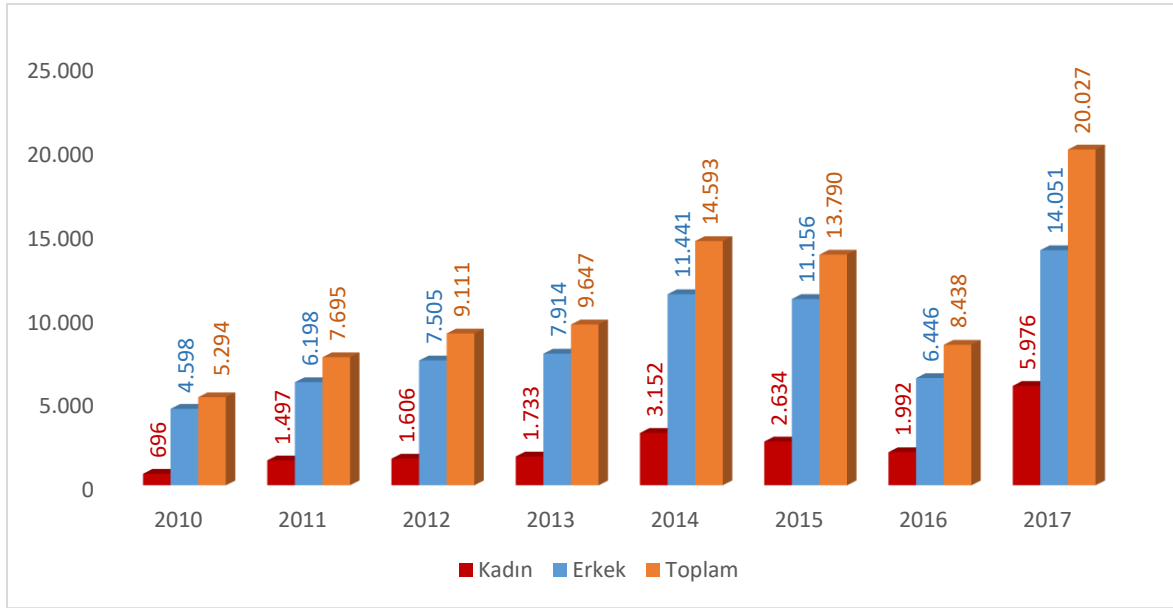
Kaynak: İŞKUR

Kayseri ilinde 2017 yılında 56 bin 264 kişilik açık iş, işverenler tarafından İŞKUR'a iletilmiştir. Bu sayının içinde, ilk sırada 15 bin 340 açık iş ile Beden İşçisi (Genel) mesleği bulunmaktadır. Bu sayı toplam açık iş sayısının yüzde 27,3'sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Satış Danışmanı / Uzmanı meslekleri takip etmektedir.

İşe Yerleştirmeler

İŞKUR özellikle son yıllarda performansını önemli ölçüde artırarak 2017 yılında yıllık bazda 2 milyon 691 bin açık işi işgücü piyasasından toplamıştır. Şekil 2'den de görüleceği üzere bu artan performans İŞKUR işe yerleştirme hizmetlerine doğrudan yansımaktadır.

Şekil 2: Yıllara Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

2010 yılındaki işe yerleştirme sayısı 5 bin 294 olan Kayseri ilinde işe yerleştirilenlerin 4 bin 598'si erkeklerden, geri kalan 696 kişi ise kadınlardan oluşmaktadır. Bu rakamlar yıllar itibariyle dalgalı bir seyir izlemektedir. 2017 yılında ise belirgin bir artış yaşanarak 20 bin 27 kişi İŞKUR tarafından işe yerleştirilmiştir. 2017 yılında işe yerleşenlerin yaklaşık yüzde 29,8'i kadınlardan oluşmuştur. 2017 yılında, bir önceki yıla göre kadın işe yerleştirmede yaklaşık 3 katına, toplam işe yerleştirmede ise yaklaşık 2,5 katına ulaşılmıştır.

İŞKUR'un; piyasayı yakından takip ederek il özelinde piyasanın sahip olduğu tüm değişkenleri göz önünde bulundurup işverenlerin işgücü ihtiyaçlarını zamanında karşılaması en temel fonksiyonları arasında yer almaktadır.

Tablo 2: Mesleklere Göre İşe Yerleştirme Sayıları (2017)

Meslekler	Erkek	Kadın	Genel Toplam
Beden İşçisi (Genel)	3.490	700	4.190
Temizlik Görevlisi	2.635	1.509	4.144
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	578	412	990
Satış Danışmanı / Uzmanı	444	529	973
Reyon Görevlisi	430	377	807
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	127	523	650
Beden İşçisi (İnşaat)	530	1	531
Büro Makinesi Operatörü (Reprodüksiyon)	464	47	511
Diğer Hizmetçiler ve İlgili Hizmet İşçileri	431	26	457
Güvenlik Görevlisi	407	40	447

Kaynak: İŞKUR

Kayseri ilinde 4 bin 190 kişi işe yerleştirmeye Beden İşçisi (Genel) mesleği ile ilk sırada yer almaktadır. Bu sayı toplam işe yerleştirme sayısının % 20,9'unu oluşturmaktadır. Bu mesleği Temizlik Görevlisi ve Perakende Satış Elemanı (Gıda) meslekleri takip etmektedir. Kadınlar en çok Temizlik Görevlisi ve Beden İşçisi (Genel) mesleklerinde işe yerleştirilirken, erkekler en çok Beden İşçisi (Genel) ve Temizlik Görevlisi mesleklerinde işe yerleştirilmiştir.

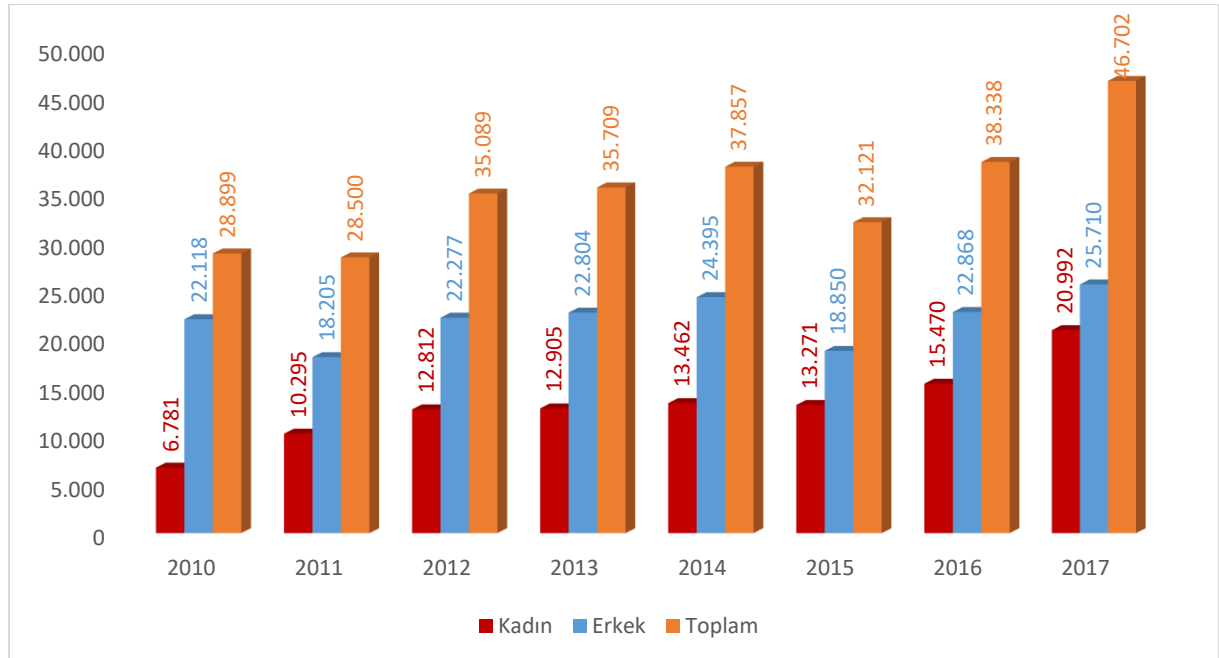
Kayıtlı İşsiz

Kayıtlı İşsiz; hali hazırda herhangi bir gelir getirici işte çalışmayıp Kurumumuza iş arama maksadı ile başvuran kişilerdir.

Kurumumuz ilgili mevzuat gereğince kayıtlı iş arayanlarına en az bir yıl süre ile hizmet vermeye yükümlü olmakta olup, iş arayanlar İŞKUR sistemi üzerinde durumlarını güncelleyerek iş aramaya devam ettikleri sürece İŞKUR hizmetlerinden herhangi bir süre kısıtı olmadan yararlanabilmektedirler.

Bir yıl kesintisiz olarak İŞKUR sistemi ya da ofisleri kullanmadığı tespit edilen kayıtlar sistem tarafından pasife alınmaktadır. Ayrıca İş arayanlar kayıtlarını istedikleri zaman pasife alarak İŞKUR'un hizmetlerinden yararlanmayı sonlandırabileceklerdir.

Şekil 3: Yıllar İtibariyle Cinsiyete Göre Kayıtlı İşsiz Sayısı

Kaynak: İŞKUR

2010 yılında Kayseri ilinde İŞKUR'a kayıtlı 28 bin 899 işsiz bulunmaktadır. Kayıtların 22 bin 118'ü erkek, 6 bin 781'si ise kadınlardan oluşmaktadır. 2017 yılında ise toplam 46 bin 702 kişi

işsiz olarak kayıtlarda yerini almıştır. Yıllar itibariyle toplam kayıtlı işsiz sayısında artış eğilimi dikkati çekmektedir. 2015 yılındaki düşüşün nedeni ise 2015 yılı içinde kayıtlı işsiz sorgulamalarında SGK kayıtlarının baz alınması yöntemine geçilmesidir. Bu gelişme, sayesinde İŞKUR olarak işsizlerin işgücündeki durumlarını anlık olarak takip edilebilme imkanına erişmiştir.

Yıllar itibariyle kadın ve erkek dağılımları incelendiğinde dikkati çeken nokta kadınların kayıtlı işsiz olarak İŞKUR kayıtlarındaki önemli artışıdır. 2010 yılında Kayseri’de 6 bin 781 kayıtlı işsiz kadın bulunmakta iken bu sayı 2017 yılında önemli ölçüde artarak 20 bin 992’e yükselmiştir. Bu artışta İŞKUR’un sunmuş olduğu hizmetleri hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirmesi çok önemli bir faktördür.

Kayseri ilinde mesleklere göre kayıtlı işsiz sayıları incelendiğinde en fazla kayıtlı işsiz olduğu ilk 10 meslek içerisinde ilk sırada Beden İşçisi (Genel) mesleği yer almakta olup bu meslekte Kayseri ilinde Kuruma kayıtlı 8 bin 147 işsiz bulunmaktadır. Bu rakam Kayseri ilindeki toplam kayıtlı işsiz sayısının %28.2’sini oluşturmaktadır. Bu mesleği Satış Danışmanı / Uzmanı ve Temizlik Görevlisi meslekleri takip etmiştir. Kadınlarda en çok Beden İşçisi (Genel), Temizlik Görevlisi ve Satış Danışmanı / Uzmanı mesleklerin yanı sıra Sekreter, Büro Memuru (Genel) ve çaycı gibi mesleklerde de kayıtlı işsiz bulunmaktadır.

Aktif İşgücü Programları

İŞKUR, aktif işgücü piyasası programları aracılığıyla istihdamın korunmasına ve artırılmasına, işsizlerin mesleki niteliklerinin geliştirilmesine, işsizliğin azaltılmasına ve özel politika gerektiren kişi ve grupların işgücü piyasasına kazandırılmasına yardımcı olmakta ve işsizlikten istihdama geçişi kolaylaştırmaya çalışmaktadır. Aktif işgücü piyasası programları içerisinde bulunan mesleki eğitim kursları, işbaşı eğitim programları ve girişimcilik eğitim programları ile işgücüne nitelik kazandırmaktadır.

Tablo 3: Mesleki Eğitim Kursları ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Kurs	Kadın	Erkek	Toplam
2010	244	1.996	2.212	4.208
2011	182	1.304	1.796	3.100
2012	137	891	1.410	2.301
2013	83	312	958	1.270
2014	75	227	655	882
2015	66	522	674	1.196
2016	54	476	621	1.097
2017	88	668	1.311	1.979

Kaynak: İŞKUR

Mesleki eğitim kursları özellikle İşbaşı Eğitim Programlarının daha ön plana çıkmasından sonra azalma eğilimi içerisine girmiştir. 2017 yılında ise düzenlenen 88 mesleki eğitim kursuna bin 979 kursiyer katılmıştır. Katılan kursiyerlerin bin 311'i erkek, 668'i kadınlardan oluşmaktadır.

Mesleki eğitim kursları; yeni bir meslek kazandırılması veya var olan mesleki becerilerin geliştirilmesi suretiyle bireylerin istihdam edilebilirliğini arttırmaya yönelik programlardır. Bu kapsamda düzenlenecek kursların beceri eksikliği olan kitlelere ulaşması büyük önem taşımaktadır. Cinsiyet bazında kursa katılan bireyler incelendiğinde kadın katılımcıların daha fazla olduğu görülmektedir. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça işgücüne katılımlarının arttığı gerçeği düşünüldüğünde mesleki eğitim kursları ile kadınların beceri seviyeleri arttırılarak işgücü piyasasına girişleri ve istihdam edilebilirlikleri kolaylaştırılmaktadır. 2017 yılında kursiyerlerin yüzde 33.8'inin kadınlardan oluştuğu görülmektedir. Bu bilgiler ışığında katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde erkeklerin yüksek oranda olması hedef kitlenin üzerinde daha fazla çalışılması gerektiğini göstermektedir.

Tablo 4: Mesleki Eğitim Kurslarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Toplam	Erkek	Kadın
Ahşap Kalıpcı	Ahşap Kalıpcı	Halı Dokuyucu (El Tezgâhı)
Halı Dokuyucu (El Tezgâhı)	Alçı Sıva Uygulayıcısı	Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı
Alçı Sıva Uygulayıcısı	Sıvacı	Gümüş Takı İşlemecisi
Sıvacı	Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi	Kilim Dokuyucu (El Tezgâhı)
Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi	Alçı Levha Uygulayıcısı	Gıda İşlemecisi
Alçı Levha Uygulayıcısı	Taş Duvarcı-İnşaat)	Ayakkabı İmalatçısı (Montaj)
Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	Çoban/Sürü Yönetim Elemanı (Küçükbaş Hayvan)	El Nakışçısı
Taş Duvarcı-İnşaat)	Betonarme Demircisi	Takı İmalatçısı
Betonarme Demircisi	Isı Yalıtımcısı	Aşçı Yamağı (Çırağı)
Isı Yalıtımcısı	İnşaat Boyacısı/Boyacı	Organik Tarım Ürünler Üreticisi

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla ilk dört meslek olarak Ahşap Kalıpcısı, Halı Dokuma İşçisi, Alçı Sıva Uygulayıcısı ve Sıvacı Dikim Elemanı mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Halı Dokuyucu (El Tezgâhı), Ev Tekstili Ürünleri Hazırlama Elemanı, Gümüş Takı İşlemecisi ve Kilim Dokuyucu (El Tezgâhı) mesleklerinde kurs düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Ahşap Kalıpcı, Alçı Sıva Uygulayıcısı, Sıvacı ve Fayans, Seramik ve Karo Döşemecisi mesleklerinde kurs düzenlenmiştir.

Tablo 5: İşbaşı Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Program	Kadın	Erkek	Toplam
2010	18	30	233	263
2011	88	40	266	306
2012	49	144	277	421
2013	43	108	274	382
2014	45	56	61	117
2015	1.421	1.200	1.766	2.966
2016	1.125	1.064	1.601	2.665
2017	863	1.602	1.352	2.954

Kaynak: İŞKUR

İşsizliğin en önemli nedenlerinden biri işsizlerin gerekli mesleki bilgi ve beceriye sahip olmamasının yanında yeterli iş tecrübesinin de bulunmamasıdır. İşbaşı eğitim programının temel gayesi mesleki deneyimi veya iş tecrübesi olmayan kişilere mesleki deneyim ve iş

tecrübesi kazandırılarak bu kişilerin istihdam edilebilirliklerinin artırılmasıdır. Bir diğer gaye ise nitelikli işgücü temin etmekte zorlanan işverenlere işe alacakları kişileri işyerinde belli bir süre gözlemleyerek ve eğitim vererek kişiler hakkında ayrıntılı bilgi sahibi olma ve işe alma konusunda isabetli bir karar verme imkânı sunmaktır.

2015 yılından itibaren işbaşı eğitim programlarının sayısı artış eğilimi içerisindedir. İşverenler tarafından oldukça rağbet gösterilen işbaşı eğitim programları, katılımcılar açısından da pratik eğitim almaları ve işyerinde tecrübe kazanarak sonrasında daha kolay iş bulmaları açısından önemli bir aktif işgücü programı olarak değerlendirilmektedir. 2017 yılında düzenlenen toplam Program sayısı 2016 yılına göre yüzde 23.3 oranında azalmıştır. Buna sebep olan etken ise istihdamı artırma teşviğinin İşbaşı Eğitim Programına oranla daha fazla talep edildiğini göstermektedir.

2017 yılında 863 program düzenlenmiş olup toplam 2 bin 954 kişi programa katılmıştır. Katılımcıların yüzde 54,2'si kadınlardan yüzde 45,8'i erkeklerden oluşmaktadır 2017 yılı verilerine göre işbaşı eğitim programlarından yararlanan kişi sayısı bir önceki yıl verilerine kıyasla artış göstermiştir.

Tablo 6: İşbaşı Eğitim Programlarının Cinsiyete Göre Meslek Dağılımı

Kadın	Erkek	Toplam
Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)	Satış Elemanı (Perakende)
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Perakende Satış Elemanı (Gıda)
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Kablo İmal Makinesi Operatörü	Hemşire
Hemşire	Ön Muhasebeci	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Ön Muhasebeci	Büro Memuru (Genel)	Satış Danışmanı / Uzmanı
Satış Danışmanı / Uzmanı	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Ön Muhasebeci
Büro Memuru (Genel)	Ambar/Depo Görevlisi	Büro Memuru (Genel)
Kablo İmal Makinesi Operatörü	Satış Danışmanı / Uzmanı	Hasta Danışmanı
Hasta Danışmanı	Sipariş Hazırlama Görevlisi (Ecza Deposu)	Kasiyer
Muhasebe Meslek Elemanı	Hemşire	Diğer Öğretmenler

Kaynak: İŞKUR

2017 yılında en fazla Satış Elemanı (Perakende), Perakende Satış Elemanı (Gıda) mesleklerinde işbaşı eğitim programı düzenlenmiştir. Kadınlarda en fazla Satış Elemanı (Perakende), Perakende Satış Elemanı (Gıda) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleğinde program

düzenlenmiştir. Erkeklerde ise en fazla Satış Elemanı (Perakende), Perakende Satış Elemanı (Gıda) ve Kablo İmal Makinesi Operatörü mesleklerinde program düzenlenmiştir.

Tablo 7: Girişimcilik Eğitim Programı ve Katılımcı Sayıları (2010-2017)

Yıllar	Program	Kadın	Erkek	Toplam
2010	7	75	105	180
2011	29	305	400	705
2012	22	255	258	513
2013	23	307	221	528
2014	24	296	273	569
2015	46	500	537	1037
2016	47	594	601	1195
2017	109	1300	1234	2534

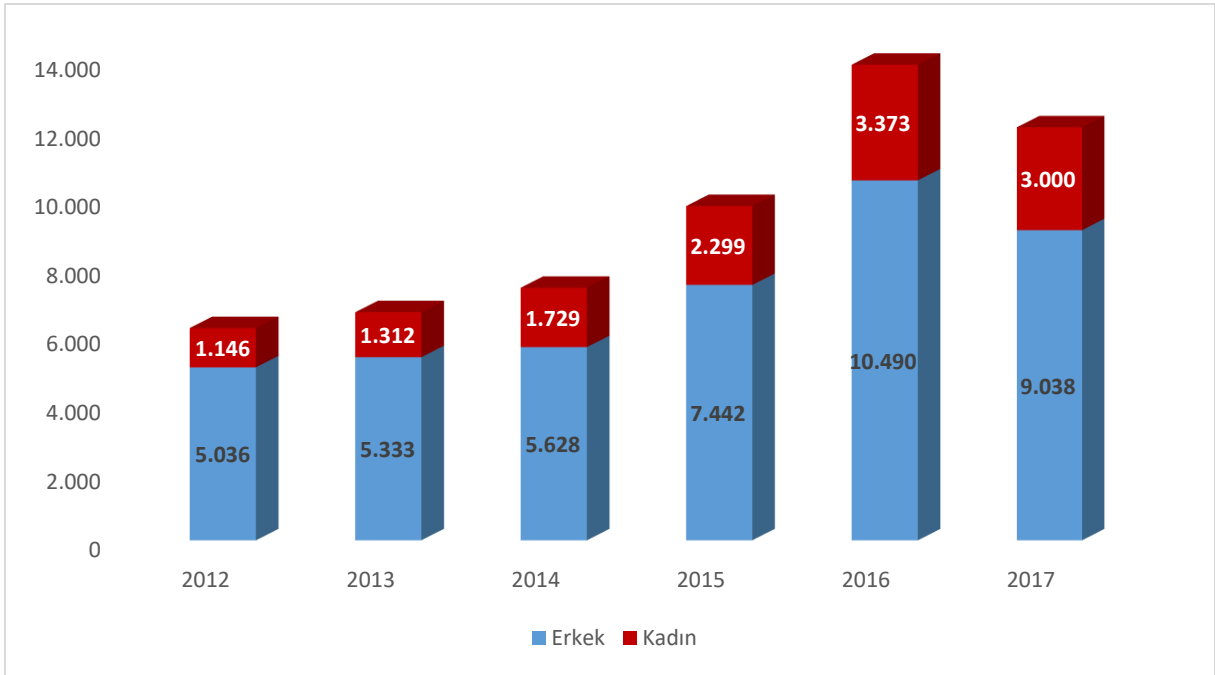
Kaynak: İŞKUR

Girişimcilik Eğitim Programları, istihdamın korunması, artırılması, geliştirilmesi ve işsizliğin azaltılması hedefleri çerçevesinde işsizlere kendi işlerini kurma imkânı sunarak hem işsiz olan bireyleri işsizlikten kurtarmayı hem de bireylere ilave istihdam imkânı oluşturmayı hedeflemektedir. 2017 yılında 109 tane girişimcilik eğitim programı düzenlenmiştir. 2017 yılında düzenlenen girişimcilik eğitim programı 2016 yılına göre 1.3 kat artmıştır. Programa 2017 yılında 1300'ü kadın, 1234'ü erkek olmak üzere toplam 2534 kişi katılmıştır.

İşsizlik Ödeneği

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur.

Şekil 4: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı (2010-2017)

Kaynak: İŞKUR

Kayseri ilinde 2017 yılında yüzde 24,9'u kadın olmak üzere 12 bin 038 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğini hak edenlerin sayısı ise 2017 yılında 2016 yılına göre yüzde 13,2 oranında azalış göstermiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

İşgücü piyasasında arz ve talep dengesinin dinamiklerini görmek adına işgücü piyasasındaki gelişmeleri takip etmek oldukça önemlidir. İşgücü piyasasında işgücü arzı ve talebinin niteliklerini ortaya çıkarmak ise söz konusu etkin işleyişin ön şartı olarak kabul edilmektedir. İşgücü arzında görülen fazlalıklara rağmen hala belirli alanlarda işgücü sıkıntısı çekilmekte, nitelik uyumsuzluğu sonucu işsizlik azalış eğilimine girememektedir. Bu sorun da gelişmiş ülkelerin dahi işgücü piyasasında en çok sıkıntı çektiği konuların başında gelmektedir.

İşgücü piyasasında eşleştirme hizmetlerinde yaşanan bu tür sıkıntıları bertaraf edebilmek için işgücünün istihdam edilebilirliğini arttırmak odak nokta olarak ortaya çıkmasına rağmen ilk önce işgücü piyasasının gerçek ihtiyaçlarını tespit etmek önemlidir. Bunun sebebi işgücü piyasasının ihtiyacı olmamasına rağmen söz konusu alanda işgücü yetiştirilmesi gibi etkin olmayan faaliyetlerde bulunmanın oluşturduğu etkinlik problemi olarak söylenebilir. Belirli bir alanda işgücü ihtiyacı var mı? İhtiyaç varsa kaç kişilik açık iş mevcut? Hangi beceriler aranmakta? Bir mesleğin temininde güçlük çekiliyorsa bunun sebebi işe başvuru yapılmaması mı, gerekli niteliğe sahip olunamadığından mı ya da ücret ve çalışma koşulları beğenilmediği için mi? Bu soruların cevaplarına ulaşmak, etkin bir eşleştirme hizmeti için zaruri görünmektedir. Bu sebeple işgücü piyasasının talep boyutunun ele alınıp, Kurum politikalarına yön vermesi için çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. İşgücü piyasasının arz yönünü ele alan ve istatistiklerini yayımlayan Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), bu çalışmalarını Sürekli Hane Halkı İşgücü Anketleri aracılığıyla gerçekleştirmektedir. Talep tarafına ilişkin ise İŞKUR'un İşgücü Piyasası Araştırmaları bu alandaki boşluğu kapatmaya yöneliktir. Bu bağlamda işgücü piyasasının seyrini izlemek, değerlendirmek ve beklentileri açığa çıkarmak gayesiyle İşgücü Piyasası Araştırması yapılmaktadır.

Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi gayesiyle Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri İşgücü Piyasası Araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmaya başlanmıştır. İşgücü piyasası araştırmaları 2011 yılı ikinci yarısından itibaren TÜİK işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır. Bu çalışma yerel istihdam politikalarına yön verecek yegane kaynaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 2 Nisan - 11 Mayıs 2018 tarihleri arasında Türkiye genelinde 89 bin 324 işyeri ziyaret edilerek yüze görüşme yöntemiyle veri derlenmiştir. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistik Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ile Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan ve 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için 77 ilde tamsayım, 4 ilde (Ankara, İstanbul, İzmir, Bursa) örneklem yöntemiyle çalışılmıştır. 2-9 ile 10-19 arası çalışanı olan işyerlerinde ise Türkiye geneli sonuç alabilmek için örneklem yöntemiyle sahaya çıkmıştır. Bu tabakalarda il düzeyinde bir sonuç elde edilmemiştir.

İşyerleri ile Kurum personeli tarafından yüz yüze görüşme yöntemiyle gerçekleştirilen “İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” kapsamında,

- Temel işyeri bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Arama Kanalı, Cinsiyet, Arama Süresi)
- Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Çekme Nedeni)
- 30 Nisan 2019 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

İşyerleri ve Mevcut İstihdam bölümünde Kayseri ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanma durumu ve hangi tür

hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanın bulunup bulunmadığı durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Kayseri ilinde 1.672 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 97 bin 199 çalışan tespit edilmiştir.

İşyeri Verileri

Araştırma kapsamında Kayseri ilinde 20 ve daha fazla çalışanı olan işyerleri için veri üretilmiştir. Tablo 8’de Kayseri ilinde araştırma kapsamında olan işyerlerinin sektörel dağılımı incelenecektir.

Tablo 8: İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektörler	İşveren Sayısı
İmalat	692
Toptan ve perakende ticaret	286
İnşaat	265
Ulaştırma ve depolama	76
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	67
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	60
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	53
Eğitim	48
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	47
Madencilik ve taş ocaklığı	18
Diğer hizmet faaliyetleri	18
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	11
Gayrimenkul faaliyetleri	8
Bilgi ve iletişim	8
Finans ve sigorta faaliyetleri	7
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	6
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1
Genel Toplam	1672

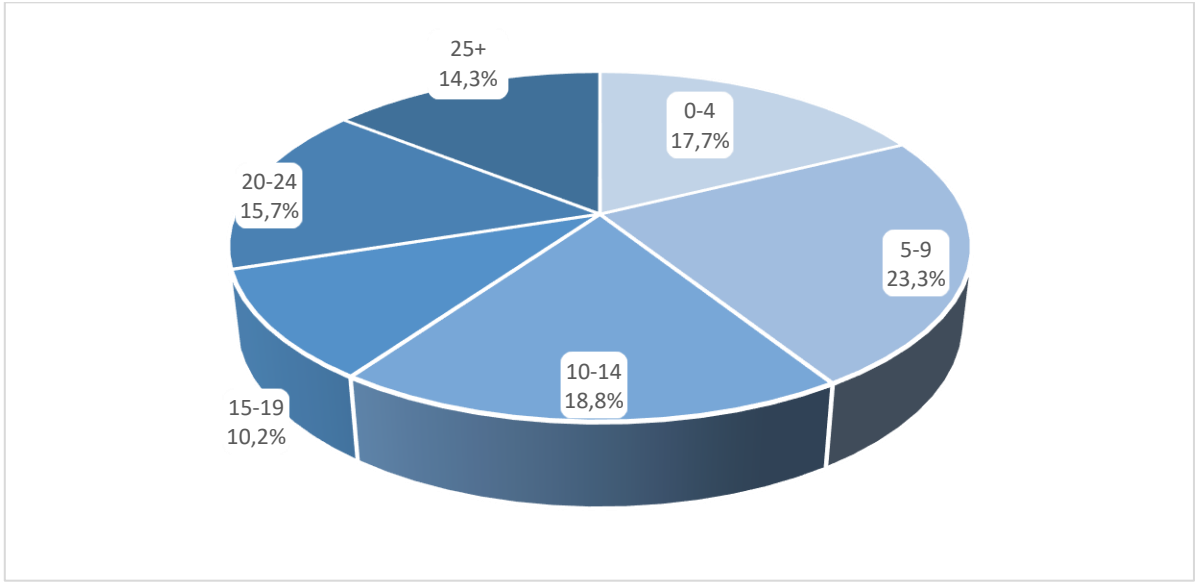
Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde İmalat sektörünün önemi, İşgücü Piyasası Araştırmalarında da ortaya çıkmıştır. Kayseri ilindeki çalışma kapsamına giren işyerlerinin yüzde 41,4’ü İmalat sektöründe yer almaktadır. Türkiye geneli ile kıyaslama yapılacak olursa; Türkiye genelinde 20 ve daha fazla istihdamlı işyerleri içerisinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin ağırlığı yüzde 29,1’dir. Bu durumda Kayseri ilinde İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin toplam işyerleri içindeki ağırlığı Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. İmalat sektöründen sonra en fazla işyeri Toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir. Araştırma kapsamında il genelinde yer alan işyerlerinin yüzde 17,1’i bu sektörde bulunmaktadır. Bu sektörde yüzde

18,4 olan Türkiye ortalamasının altında bir oran olarak gerçekleşmiştir. Kayseri ilinde 20 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yarısından fazlası İmalat ve Toptan ve perakende ticaret sektöründe faaliyet göstermektedir.

En az işyeri ise Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde bulunmaktadır. Ancak bu tablo incelenirken Kayseri ili düzeyinde 20 ve daha fazla istihdamı olan işyerleri araştırma kapsamına dahil olduğu göz önünde bulundurulmalıdır.

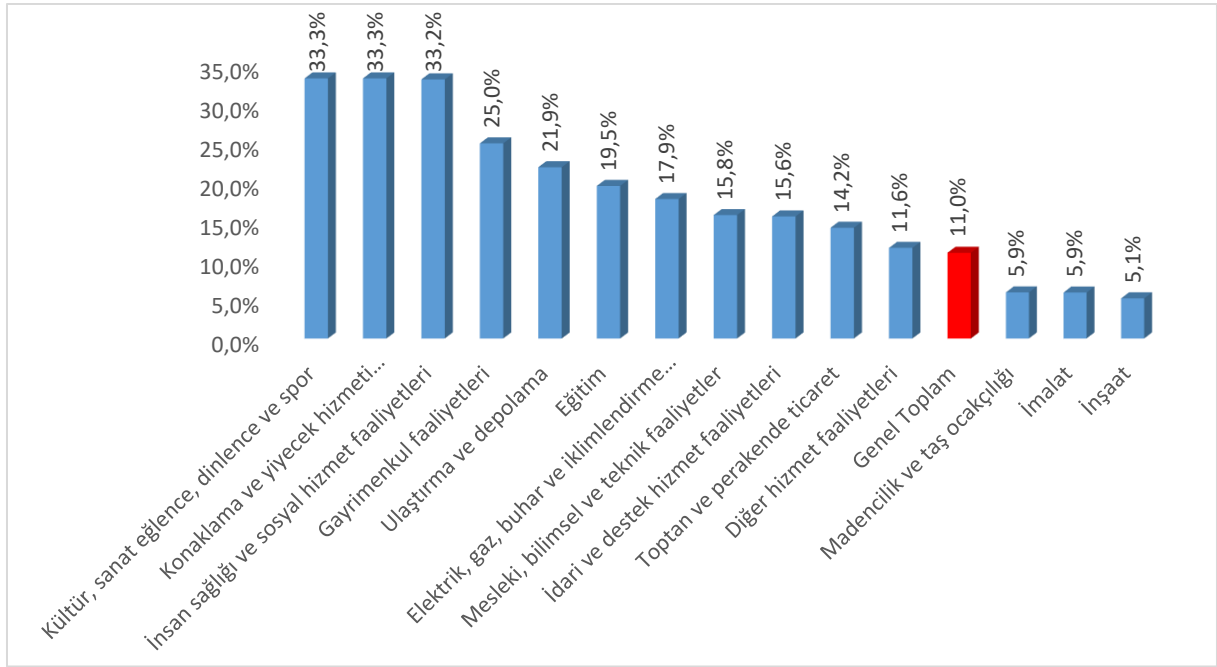
Şekil 5: İşyerlerinin Yaşına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 5'te görüldüğü üzere Kayseri ilinde araştırma kapsamında yer alan işyerlerinin yüzde 23.3'ü 5-9 yaş arasındaki işyerlerinden oluşmaktadır. 0-4 yaş arasında olan işyerlerinin ağırlığı ise yüzde 17,7'dir. İşyerlerinin yaklaşık yüzde 41'i 0-9 yaş aralığındadır. İşyerlerinin yüzde 30'u ise 20 ve daha fazla yıldır faaliyet göstermektedir. Kayseri ilinde araştırma kapsamındaki her 5 işyerinden 2 tanesinin kuruluşu 10 yıl olmamıştır.

Şekil 6: Sektörlere Göre Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Oranı

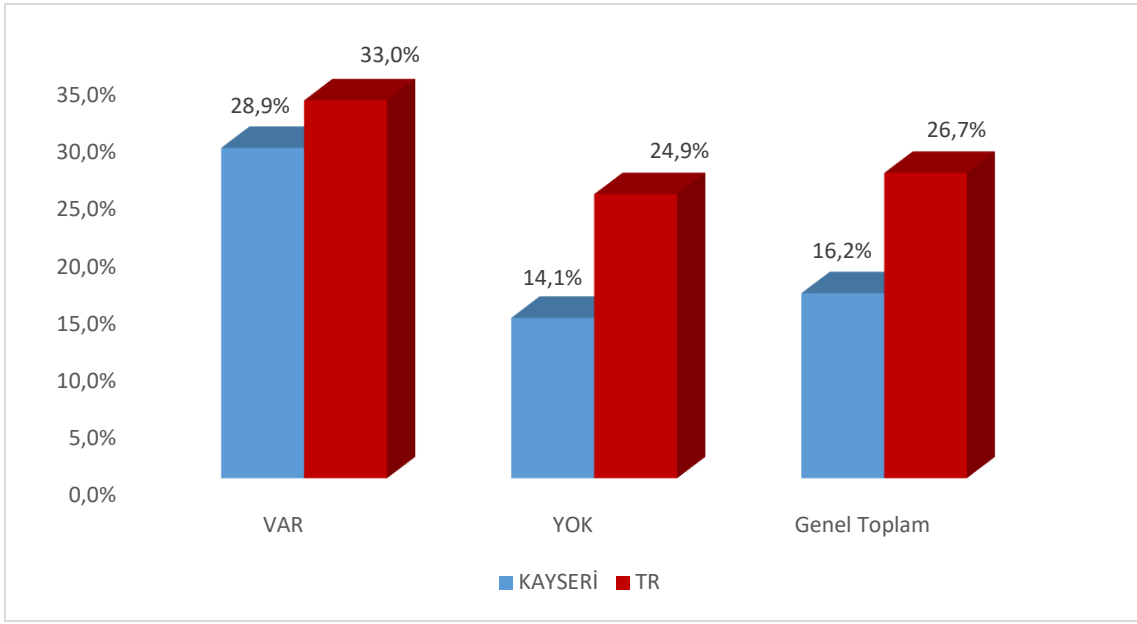
Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde ilk sırada Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor faaliyetleri ile Konaklama ve yiyecek hizmeti sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 33,3'ünde part-time çalışan bulunmaktadır. Kayseri ili genelinde part-time çalışması olan işyerleri oranı yüzde 11 olarak gerçekleşmiştir. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü ise Türkiye genelinde bu konuda öne çıkmış ve yüzde 41,8 ile birinci sırada yer almıştır. Kayseri ilinde ise ikinci sırada İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yer almıştır. Bu sektörde işyerlerinin yüzde 33,2'sinde part-time çalışanı bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 25 ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörü yer almıştır. Bu sektörlerde bulunan işyerlerinde part-time çalışanın olmasının sebebi bu alanların part-time çalışmaya uygun olmasıdır. Zira İnşaat sektöründe işgücü, part-time çalışma yapma eğiliminde yüzde 5.1 ile daha az bulunmaktadır.

Part-time çalışma bir esnek çalışma şekli olup işgücü piyasasında kadınlar tarafından oldukça talep edilmektedir. Gerek ailevi yükümlülükler gerekse işgücü piyasasında işverenlerin kadın emeğinden sürekli olarak faydalanabilme yönündeki olumsuz algısı kadınları, part-time şeklinde istihdam biçimlerine yönlendirmektedir.

Şekil 7'de part-time çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranları bulunmaktadır.

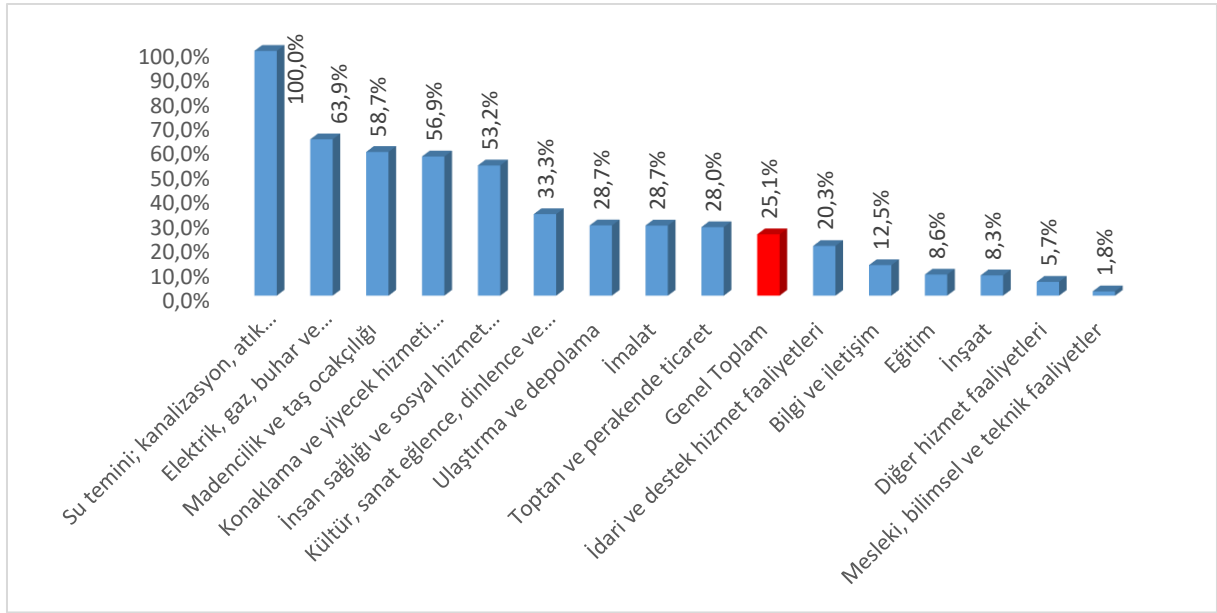
Şekil 7: Kadınların Part-Time Çalışma Durumu

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların yüzde 26,7'sini kadınlar oluşturmaktayken Kayseri ilinde bu oran yüzde 16,2 olarak gerçekleşmiştir. Part-time çalışma yapma durumlarına göre Kayseri ili verileri incelendiğinde ise bu esnek çalışma şeklini kullanan işyerlerinde çalışanların içinde kadınların oranı yüzde 28,9 iken bu çalışma şeklini kullanmayan işyerlerindeki kadın çalışanların oranı yüzde 14,1 olarak tespit edilmiştir. Türkiye geneli verileri incelendiğinde part-time çalışma yapan işyerlerinde kadın çalışanların oranı yüzde 33 iken bu oran part-time çalışma yapmayan işyerlerinde yüzde 24,9'da kalmıştır. Kayseri ilinde part-time çalışma, kadın istihdamını olumlu etkilemektedir. Türkiye geneli ile benzer bir durum söz konusudur.

Şekil 8: Sektör Bazında İşyerlerinin Vardiyalı Çalışma Yapma Durumu

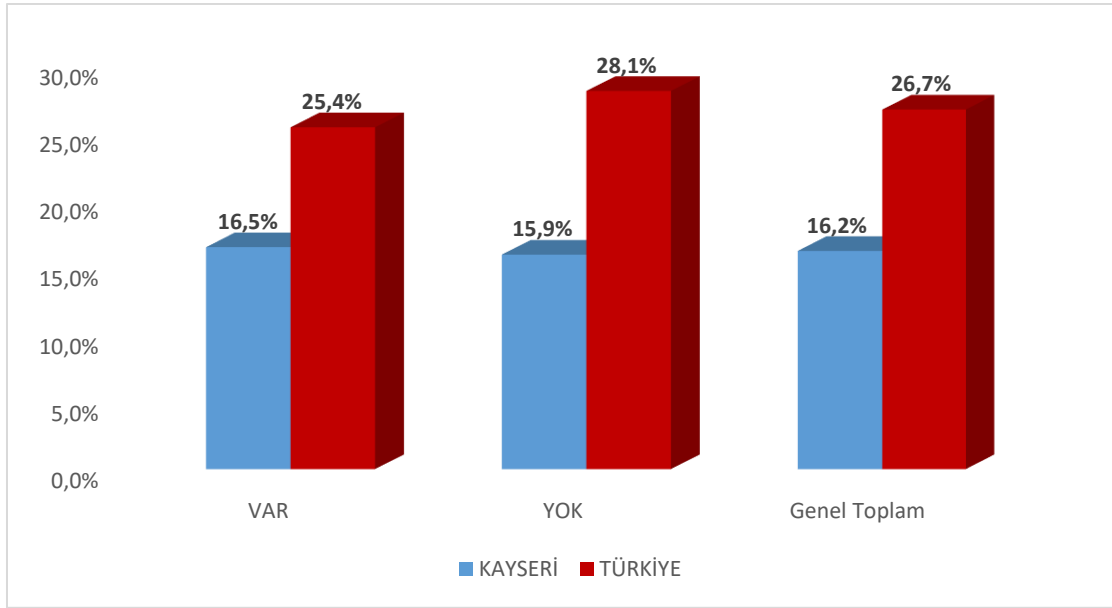

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde işyerlerinin yüzde 25,1'inde vardiyalı çalışma mevcut olup bu oran 20+ istihdamlı işyerleri için Türkiye genelinde yüzde 26,3'tür. Kayseri ilinde en fazla vardiyalı çalışma yapan işyeri Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde görünmektedir. Buna sebep olarak Kayseri ilinde 20+ istihdamlı bu sektörde çok az firma bulunması ve tamamında vardiyalı çalışmanın bulunması yüzde 100'lük bir değere ulaşmasına sebep olmuştur. Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü ise yüzde 1.8 ile en az vardiyalı çalışma yapılan sektörlerden biri olmuştur. Vardiyalı çalışmayı az yapan bir diğer sektör olan Diğer hizmet faaliyetleri sektöründe bu oran yüzde 5,7 olarak gerçekleşmiştir. Söz konusu sektörde vardiyalı çalışmanın az yapılmasının nedeni ise işgücünden gün içinde belirli saatlerde verim alınabilmesi olarak söylenebilir.

Kayseri ili genelinde vardiyalı çalışma yapma oranının üstünde olan sektörler; Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı, Madencilik ve taş ocakçılığı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor faaliyetleri, Ulaştırma, İmalat ve toptan perakende ticaret sektörleri olmuştur.

Şekil 9: Kadınların Vardiyalı Çalışma Durumu

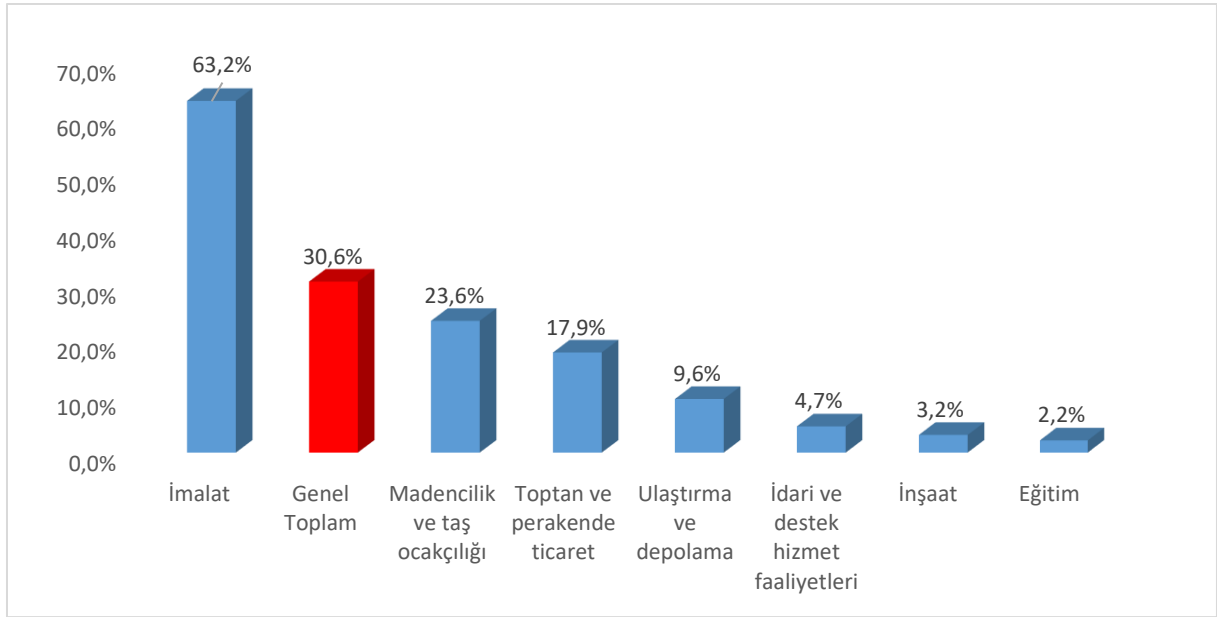
Kaynak: İPA 2018

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde özellikle gece çalışmalarında erkekler daha yoğun bir şekilde çalıştırılmaktadır. Kadın işçilerin gece vardiyasında çalışabilmesi mevzuat açısından da özel düzenlemelere tabidir. Yasal yükümlülükler ve ailevi sorumluluklar gibi sebeplerle vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde erkek işgücünün daha fazla çalışması beklendiği bir durumdur. Gündüz vardiyalarında bu husus geçerli olmasa da genel olarak erkek işgücü tercihinde bir eğilim söz konusudur.

Şekil 9'da söz konusu eğilime ters yönde bir durum olduğu göze çarpmaktadır. Kayseri ilinde Vardiyalı çalışma yapılan işyerleri için kadınların çalışma oranı, vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerine kıyasla daha fazladır. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 16,5'i kadın, yüzde 83,5'i ise erkeklerden oluşmaktadır. Vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerinde ise kadınların çalışma oranı yüzde 15,9'a düşmektedir. Bu işyerlerinde de erkeklerin nihai olarak daha fazla oranda çalıştığı görülmektedir. Fakat bunun sebebi genel olarak Kayseri ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların sadece yüzde 16,2'inin kadınlardan oluşmasıdır. Yani yaklaşık her 7 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmakta olup, Türkiye ortalamasında ise her 4 çalışandan 1'i kadınlardan oluşmaktadır.

Türkiye ortalamasında vardiyalı çalışma yapılan ve yapılmayan işyerlerindeki kadınların çalışma durumlarında belirgin bir fark bulunmamaktadır. Kayseri'de vardiyalı çalışma yapılmayan işyerlerindeki çalışanlarda kadınların oranı, vardiyalı çalışma yapılan işyerlerine göre sadece 0,6 puan bir farkla daha azdır.

Şekil 10: Sektörlere Göre İşyerlerinin İhracat Yapma Oranı

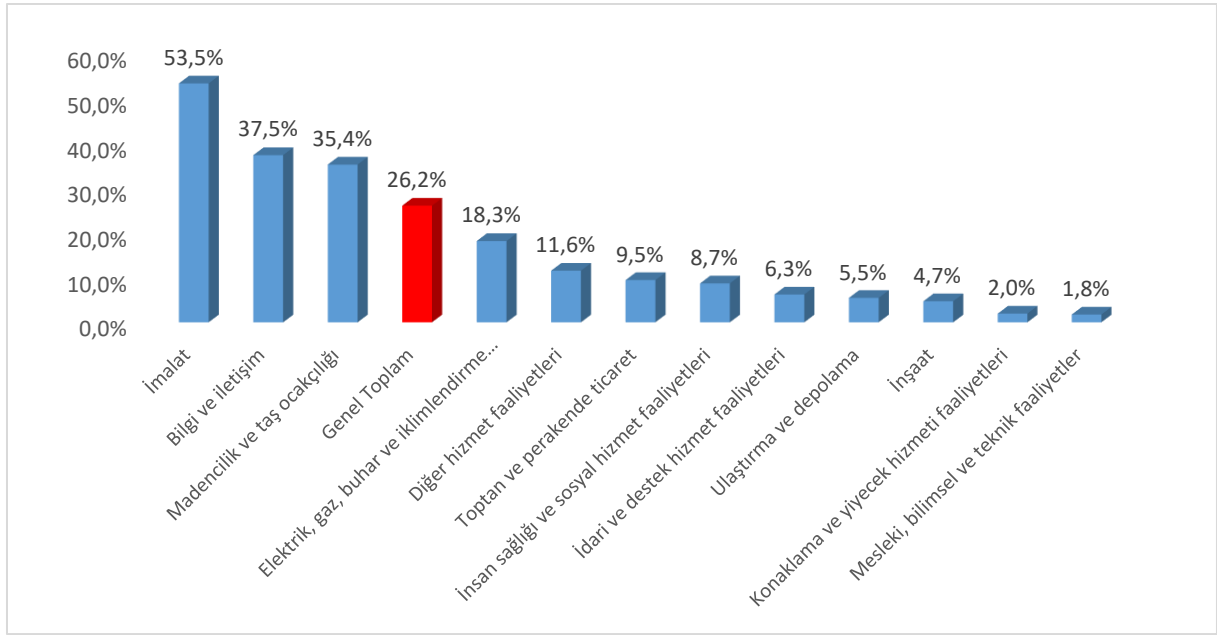

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde 17 sektörden 7 sektörde bulunan işyerleri ihracat yapmaktadır. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 63,2'si ihracat yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 23,6 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörü bulunmaktadır. İmalat sektörü ihracat yapma oranı anlamında Kayseri ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Bu oranlar Türkiye ortalaması ile de benzerlik göstermektedir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 22,4'ü ihracat yapmakta ilk iki sektör olarak yüzde 53,2 ile İmalat ve yüzde 27,4 ile Madencilik ve taş ocakçılığı sektörleri ön plana çıkmaktadır.

İmalat sektörü ilin önemli bir payını oluştururken ihracat yapan işyerlerinde de yoğunluktadır. Bu sektördeki işverenler için ise ihracat yapma oranı diğer sektörlerle nazaran yüksek olması ihracata dayalı olarak ekonomik faaliyet içerisinde bulunmalarını göstermektedir. İhracat yapan işyerlerinde ise istihdam kapasitesinin ve işgücü verimliliğinin yüksek olması beklenmektedir.

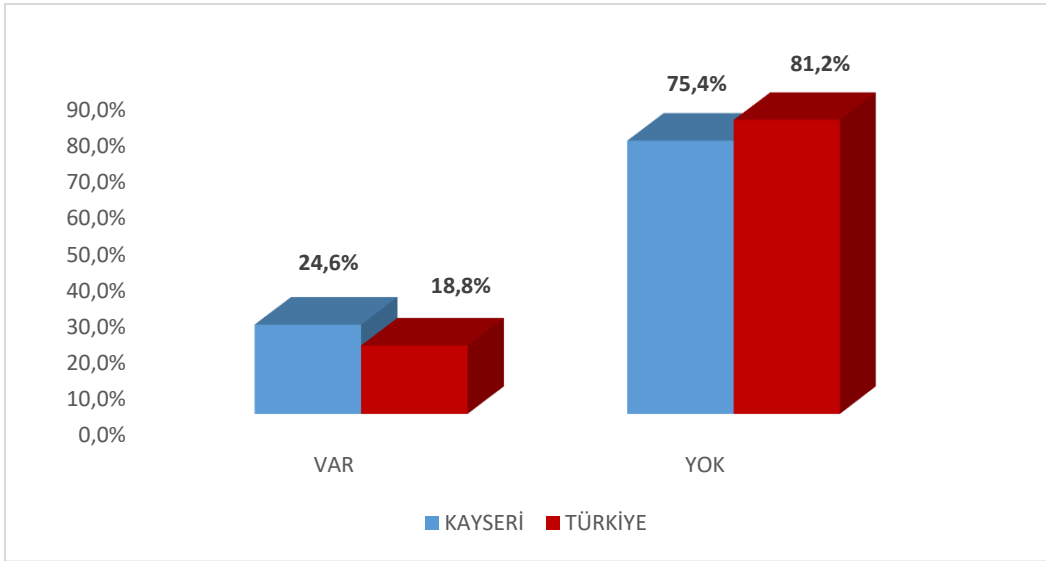
Şekil 11: Ar-Ge Çalışması Yapan İşyeri Durumu

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde 17 sektörden 12 sektörde bulunan işyerleri Ar-Ge çalışması yapmaktadır. İl genelinde Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 26,2 olarak gerçekleşmiştir. İmalat sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 53,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta, ikinci sırada ise yüzde 37,5 ile Bilgi ve İletişim sektörü bulunmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 35,4 ile Madencilik ve taş ocakçılığı Faaliyetleri sektörleri yer almaktadır. Bu üç sektör Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı anlamında Kayseri ili ortalamasına göre yüksek bir seviyededir. Türkiye genelinde 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 14,5'i Ar-Ge çalışması yapmakta ve ilk iki sektör olarak yüzde 33,5 ile Bilgi ve İletişim ve yüzde 31,2 ile İmalat sektörleri ön plana çıkmaktadır. Kayseri ilinde Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektörü Ar-Ge çalışması yapan işyeri oranı yüzde 1,8 ile son sırada yer almaktadır.

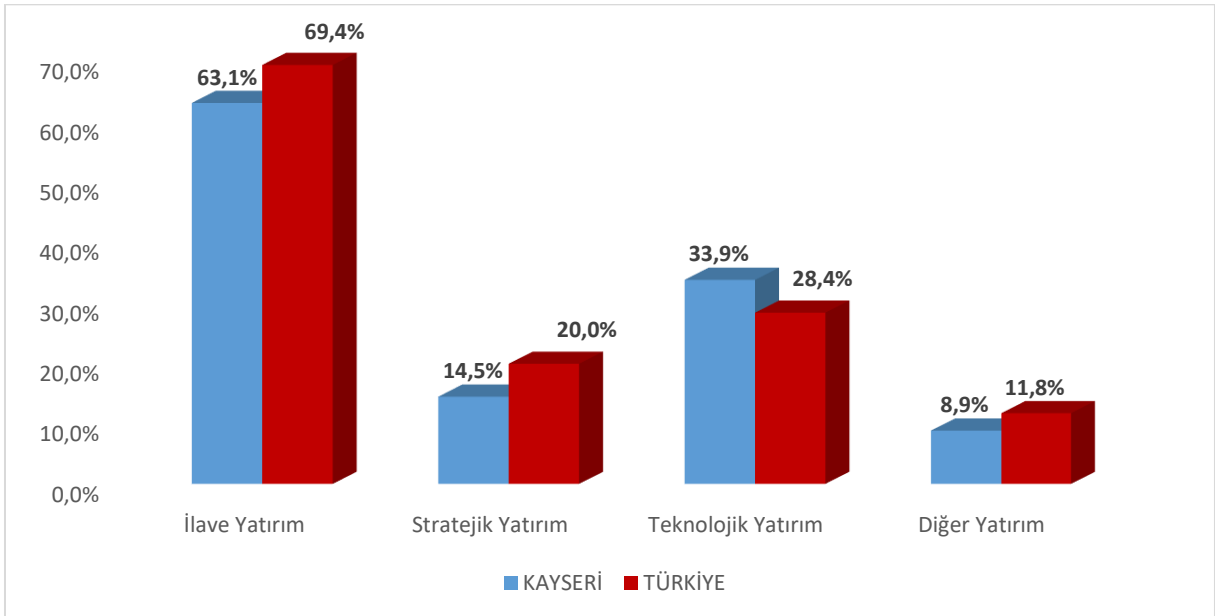
Şekil 12: Gelecek Bir Yıl İçinde Yatırım Planlayan İşyeri Oranı (%)

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin yüzde 24,6'sı gelecek bir yıl içinde yatırım planlamakta iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 18,8 olarak gerçekleşmiştir. Şekil 13'te planlanan yatırım türlerine yer verilmiştir.

Şekil 13: Gelecek Bir Yıl İçinde Planlanan Yatırım Planı (%)

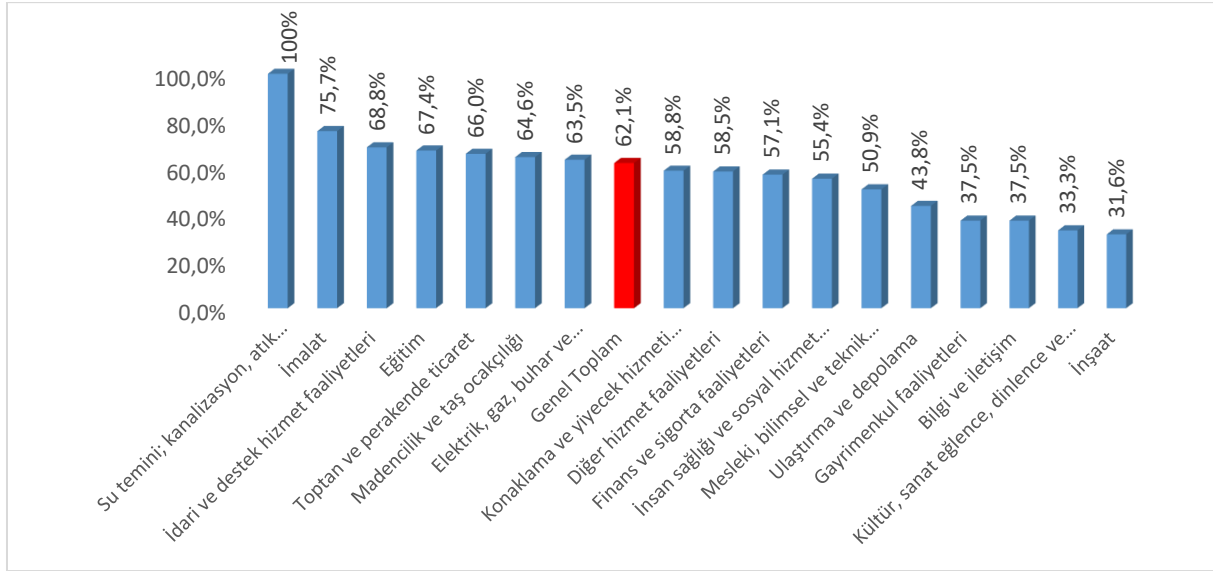

Kaynak: İPA 2018

Gelecek bir yıl içinde yatırım yapmayı planlayan işyerleri yatırım türlerine göre incelendiğinde; Kayseri ilinde yatırım yapmayı planlayan 20+ çalışanı olan işverenlerin yüzde 63,1'i ilave yatırım, yüzde 33,9'u teknolojik yatırım, yüzde 14,5'i stratejik yatırım ve yüzde 8,9'u ise diğer yatırım yapmayı planlamaktadır. Türkiye genelinde ise yatırım yapmayı planlayan işverenlerin

yüzde 69,4'ü ilave yatırım, yüzde 28,4'ü teknolojik yatırım, yüzde 20'si stratejik yatırım ve yüzde 11.8'i diğer yatırım yapmayı planlamaktadır. Kayseri İlindeki işyerlerinin Teknolojik Yatırım planlarının Türkiye geneline oranda çok daha fazla olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 14: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Kaynak: İPA 2018

Şekil 14'te İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranları sektörler bazında gösterilmiştir. Kayseri ilinde bulunan 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 62,1'i İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Türkiye genelinde ise İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranı yüzde 46,7 olarak gerçekleşerek, bu oran Kayseri ili için Türkiye ortalamasının üzerinde bulunmaktadır. Kayseri ilinde Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetlerinin yüzde 100'ü İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır. Buna gerekçe olarak yine bu sektörde çok az bir işyerinin bulunması ve bu işyerlerinin İŞKUR hizmetlerinden faydalanması yüzde 100'lük bir faydalanma oranını ortaya çıkarmıştır. İmalat sektörü yüzde 75,7 ile ikinci sırayı alırken bunu İdari ve destek hizmet faaliyetleri, Eğitim, Toptan ve perakende ticaret, Madencilik ve taş ocaklığı ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörleri yakın oranlarla takip etmektedir. Diğer sektörler ise il geneli olan yüzde 62,1'in altında kalmıştır. Şekilde de görüldüğü üzere Kayseri ilinde faaliyet gösteren 17 sektörün tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmaktadır.

Tablo 9: Sektörlere Göre İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranları

Sektörler	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve yönlendirme	Eleman Talebi	İEP	KÇÖ	Kurs
Madencilik ve taş ocakçılığı	9,1%	82,1%	90,9%	9,1%	27,4%	18,3%
İmalat	11,0%	79,2%	97,8%	27,1%	11,2%	10,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	14,4%	56,9%	100,0%	42,5%	14,4%	14,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	11,3%	52,5%	95,0%	25,0%	11,3%	11,3%
Toptan ve perakende ticaret	29,4%	77,8%	94,5%	52,5%	29,9%	29,4%
Ulaştırma ve depolama	31,3%	75,0%	93,7%	37,6%	31,3%	31,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	13,3%	63,3%	90,0%	43,3%	13,3%	13,3%
Bilgi ve iletişim	33,3%	66,7%	66,7%	100,0%	0,0%	33,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	75,0%	100,0%	25,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	33,3%	66,7%	100,0%	33,3%	33,3%	33,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10,3%	34,5%	75,9%	51,7%	3,4%	6,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	40,9%	88,6%	36,4%	0,0%	0,0%
Eğitim	6,5%	57,9%	83,8%	58,2%	9,7%	6,5%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	8,1%	47,6%	87,9%	75,8%	4,0%	8,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor	0,0%	50,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	9,7%	69,6%	69,6%	49,8%	19,8%	19,8%
Genel Toplam	14,4%	71,3%	94,5%	36,0%	14,6%	14,3%

Kaynak: İPA 2018

İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olan işyerlerinden en çok yüzde 94,5 ile Eleman talebi hizmeti ilk sırayı almıştır. İşyerlerinin 71,3'ü Danışmanlık ve yönlendirme hizmetlerinden yararlanırken yüzde 36'ı İşbaşı Eğitim Programını alanında İŞKUR ile iletişime geçmişlerdir.

Şekil 14'de görüldüğü gibi Kayseri ilinde en çok Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerinde yer alan işyerlerinin tamamı İŞKUR hizmetlerinden faydalanmış olduğu belirtilmiştir. Bu ve diğer sektörlerin İŞKUR'un hangi hizmetlerinden daha çok yararlandığı sorusunun cevabı ise yukarıdaki Tablo 9'da yer almaktadır. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü İŞKUR hizmetlerinden sadece Eleman talebi hizmetinden faydalanmıştır. Ancak bu sektörde araştırma kapsamına giren işyeri sayısının çok düşük olması oranın yüksek çıkmasına sebep olmaktadır.

Finans ve sigorta faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri Danışmanlık ve yönlendirme, Eleman talebi ve İEP'ten faydalandıkları, diğer sektörlerin ise hemen hemen tüm hizmetlerden faydalandıkları görülmüştür.

İŞKUR hizmetlerinin tamamında en yüksek oranda faydalanan sektör Gayrimenkul faaliyetleri olmuştur. Özellikle Kısa Çalışma Ödeneği almak için diğer sektörlerle nazaran Gayrimenkul faaliyetleri, Ulaştırma ve depolama, Toptan ve perakende ticaret ve Madencilik ve taş ocaklığı sektörleri işverenleri daha çok İŞKUR ile temasa geçmiştir. Bu sonuçtan hareketle Kayseri ilinde, Zorlayıcı sebepler dolayısıyla bu dört sektördeki işyerlerinin daha çok İŞKUR'dan destek almış olduğu söylenebilir.

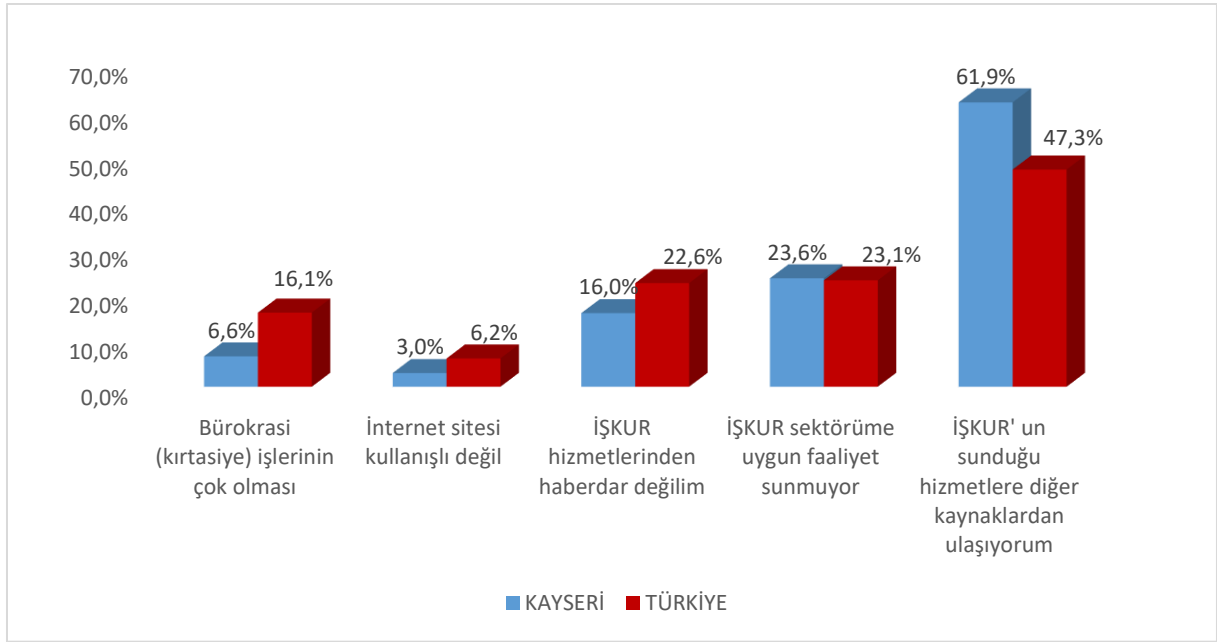
Tablo 10: İŞKUR Hizmetlerinden Yararlananların Memnuniyet Durumu

Memnuniyet	Çalışanlara Yönelik Eğitim	Danışmanlık ve yönlendirme	Eleman Talebi	İşbaşı Eğitim Programları	Kısa Çalışma Ödeneği	Mesleki Eğitim Kursu
Kararsızım	85,3%	3,8%	3,8%	29,7%	87,6%	89,4%
Memnun Değilim	0,7%	1,8%	2,6%	3,1%	0,0%	0,0%
Memnunum	14,0%	94,3%	93,6%	67,3%	12,4%	10,6%

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlananların memnuniyet oranları incelendiğinde; en fazla memnuniyet yüzde 94,3 ile Danışmanlık ve yönlendirme hizmeti olmuştur. Bu hizmeti memnuniyet düzeyinde yüzde 93,6 ile Eleman Talebi, yüzde 67,3 ile İşbaşı Eğitim Programları hizmeti izlemektedir. Bu hizmetleri yüzde 14,0 Çalışanlara Yönelik Eğitim, yüzde 12,4 ile Kısa Çalışma Ödeneği ve yüzde 10,6 ile Mesleki Eğitim Kursu hizmetleri izlemektedir. Çalışanlara Yönelik Eğitim, Kısa Çalışma Ödeneği ve Mesleki Eğitim Kursu hizmetleri kararsızlık oranı yüksek çıkmıştır. Memnuniyetsizlik oranının en yüksek çıktığı hizmet ise memnun olanlara oranla düşük bir seviyede 3,1 ile İşbaşı Eğitim Programları olmuştur.

Şekil 15: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanmama Nedenleri

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanmama nedenlerinde ilk üç sırada, yüzde 61,9 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi, yüzde 23,6 ile İŞKUR'un sektöre uygun faaliyet sunmaması ve yüzde 16 ile İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim gösterilmiştir. Türkiye genelinde ise Kayseri ilinde olduğu gibi ilk sırada yüzde 47,3 ile İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşılabilmesi gerekçe gösterilmiştir. Kurum internet sitesinin kullanışlı olmadığı seçeneği ise en düşük faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye genelindeki veriler ile Kayseri ilindeki veriler paralellik göstermektedir.

Mevcut İstihdam

Kayseri ilinde araştırma kapsamına dahil olan 20+ istihdamlı işyerlerinde çalışanların verileri Mevcut İstihdam başlığı altında incelenecektir.

Kayseri ilinde 20+ istihdamlı işyerleri için toplam çalışan sayısı 97 bin 199 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyet bağlamında ele alındığında ise 81 bin 451 çalışan erkeklerden, 15 bin 748 çalışan ise kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 11: Sektörlere ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı

Sektörler	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
İmalat	6.531	50.844	57.375
Toptan ve perakende ticaret	2.250	8.707	10.957
İnşaat	492	6.631	7.123
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2.575	1.572	4.147
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	730	2.945	3.675
Ulaştırma ve depolama	205	3.160	3.366
Eğitim	1.394	1.206	2.599
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	616	1.410	2.026
Madencilik ve taş ocakçılığı	54	1.469	1.523
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	351	1.013	1.364
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	158	1.085	1.243
Diğer hizmet faaliyetleri	132	835	967
Bilgi ve iletişim	65	180	245
Gayrimenkul faaliyetleri	59	179	237
Finans ve sigorta faaliyetleri	83	91	174
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	41	95	136
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	13	30	43
Genel Toplam	15.748	81.451	97.199

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre dağılımda ise; Kayseri ilinde çalışanların önemli bir ağırlığı İmalat ile Toptan ve perakende ticaret sektörlerinde istihdam edilmektedir. İmalat sektörünün Kayseri ili için önemi bu verilerden de anlaşılmaktadır. Erkeklerin yüzde 62,4'ü, kadınların ise yüzde 41,5'i İmalat sektöründe istihdam edilmektedir. Toplam çalışan sayıları içinde ise imalat sektöründe çalışma oranı yüzde 59 olarak gerçekleşmiştir.

Kayseri ilinde 20+ çalışanı olan İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ve Eğitim sektöründe kadın çalışan sayısı, erkek çalışan sayısından daha fazla olduğu görülmekte olup Türkiye genelinde de tablo değişmemiştir.

Tablo 12: Meslek Grupları ve Cinsiyete Göre Çalışan Sayıları

Meslek Grupları	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	1.136	27.505	28.640
Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar	2.091	21.690	23.781
Nitelik gerektirmeyen meslekler	2.472	8.278	10.750
Hizmet ve satış elemanları	2.517	6.600	9.118
Profesyonel meslek mensupları	3.294	5.177	8.471
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	2.679	4.875	7.555
Teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları	1.291	5.386	6.677
Yöneticiler	267	1.735	2.002
Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları	0	205	205
Genel Toplam	15.748	81.451	97.199

Kaynak: İPA 2018

Toplam içerisinde Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubunda çalışanların oranı diğer meslek grupları ile kıyaslandığında önemli bir ölçüde ayrılmaktadır. Toplam çalışanların yüzde 29,5'i, erkek çalışanların yüzde 33,8'i ve kadın çalışanların yüzde 7,2'si bu meslek grubunda bulunmaktadır. İkinci sırada Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar grubu yer almakta ve yüzde 24,5 oranında çalışanı barındırmaktadır. Üçüncü sırada ise yüzde 11,1 oranı ile Nitelik gerektirmeyen meslekler grubu yer almaktadır.

Erkeklerde en fazla çalışanın olduğu ilk dört meslek grubu toplam çalışan sıralaması ile aynı gerçekleşmiştir. En fazla Kadın çalışan meslek grubu ise Profesyonel meslek mensupları olarak karşımıza çıkmıştır.

Çalışan sayısının en az olduğu meslek grupları ise Yöneticiler ve nitelikli tarım, Ormancılık ve su ürünleri çalışanları olmuştur. Kayseri ilinin sosyo-ekonomik yapısında ormancılık ya da tarımsal faaliyet anlamında çalışanların tamamı erkeklerden oluşmuştur.

Tablo 13: En Fazla Çalışanı Olan Meslekler

Toplam	Kadın	Erkek
Ahşap Mobilya İmalatçısı	Temizlik Görevlisi	Ahşap Mobilya İmalatçısı
Beden İşçisi (Genel)	Sekreter	Mobilya Döşeme İşçisi
Mobilya Döşeme İşçisi	Hemşire	Metal Mamuller Montaj İşçisi
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Temizlik Görevlisi	Muhasebeci	Şoför-Yük Taşıma
Şoför-Yük Taşıma	Aşçı	Tır-Çekici Şoförü
Tır-Çekici Şoförü	Büro Memuru (Genel)	Yatak İmalat İşçisi
Yatak İmalat İşçisi	Dikiş Makinesi Operatörü-Kumaş	Şoför (Yolcu Taşıma)
Sevkiyat Görevlisi	Metal Mamuller Montaj İşçisi	Sevkiyat Görevlisi
Şoför (Yolcu Taşıma)	Ön Muhasebeci	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)

Kaynak: İPA 2018

Tablo 13'te ise Kayseri ilinde cinsiyet bazında en fazla çalışılan meslekler görülmektedir. Özellikle en fazla çalışılan ilk 10 mesleğin sıralamaları değişse de erkek çalışanlar ve toplam çalışanlar bazında hemen hemen aynı olması, toplam çalışanlar içinde erkeklerin ağırlıkta olmasından kaynaklanmaktadır. Ahşap Mobilya İmalatçısı hem erkeklerde hem de toplamda en fazla çalışılan meslek olarak ortaya çıkmıştır. Kadınlarda ise Temizlik Görevlisi mesleği en fazla çalışılan meslektir. Kadınların en fazla çalıştığı meslekler içerisinde hem erkeklerden hem de toplamdan farklı olarak Hemşire, Aşçı, Sekreter, Muhasebeci, Büro Memuru, Ön Muhasebeci ve Dikiş Makinesi Operatörü bulunmaktadır.

AÇIK İŞLER

Açık işler; işgücü piyasasında işverenlerin ihtiyaçlarını ortaya koyan, gerek meslek gerekse talep edilen beceri ve eğitim düzeyi bilgisini elde etmek suretiyle açılacak olan mesleki eğitim kursları, işverenlere verilmesi muhtemel teşvikler ve iş arayanları doğru mesleklere yönlendirmek anlamında alınacak kararları etkileyen önemli verileri içermektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı ve işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu başlık altında açık iş kapsamında derlenen veriler incelenecektir.

Tablo 14: Sektörlere Göre Açık İş Sayısı, Açık İş Oranı ve Açık İş Olan İşyeri Oranı

Sektörler	Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı	Açık İş Olan İşyeri Oranı
İmalat	622	1,1%	19,8%
İnşaat	146	2,0%	9,9%
Toptan ve perakende ticaret	127	1,2%	17,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	39	0,9%	17,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	26	0,7%	6,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	24	1,2%	11,8%
Ulaştırma ve depolama	16	0,5%	6,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	13	0,9%	5,3%
Eğitim	7	0,3%	8,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	7	0,5%	11,5%
Bilgi ve iletişim	3	1,3%	12,5%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	3	0,2%	8,7%
Kültür, sanat eğlence, dinlenme ve spor	1	0,8%	16,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	0,6%	14,3%
Genel Toplam	1.036	1,1%	15,0%

Kaynak: İPA 2018

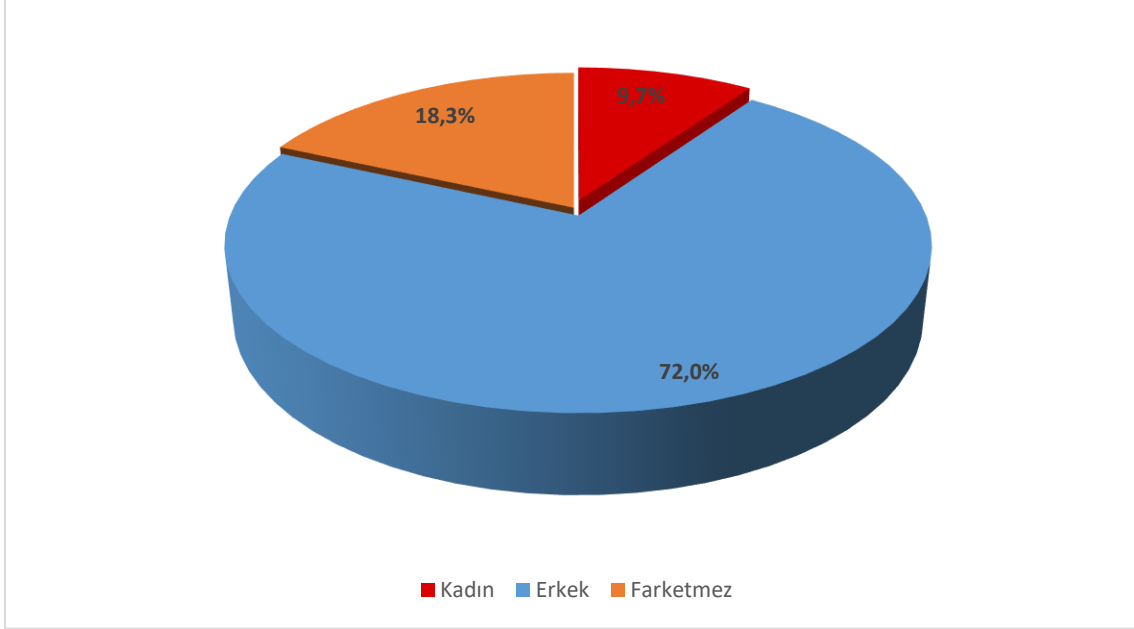
Kayseri ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda ziyaret edilen bin 672 işyerinden sadece 251'inden açık iş tespit edilmiştir. Kayseri ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. Bin 36 kişilik açık işin yüzde 60'ına tekabül eden 622 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise İnşaat ile Toptan ve perakende ticaret faaliyetleri sektörleridir.

Açık iş oranı; açık iş sayısının, açık iş sayısı ve mevcut istihdam sayısının toplamına oranlanması suretiyle elde edilmektedir. Tablo 14'ten de görüleceği üzere Kayseri ilinde açık iş oranı yüzde 1,1 olarak tespit edilmiş olup, bu oran Kayseri ilindeki 20+ istihdamlı işyerleri bağlamında her 99 kişilik dolu kadronun yanında 1 kişilik doldurulmayı bekleyen kadronun bulunduğu anlamına gelmektedir. Açık iş oranının en yüksek olduğu sektör ise yüzde 2 ile İnşaat sektörü olarak tespit edilmiştir.

Kayseri ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 15'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Kayseri ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık iş verme oranında İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe yer alan her 10 işyerinden 2'sinde açık iş bulunmaktadır.

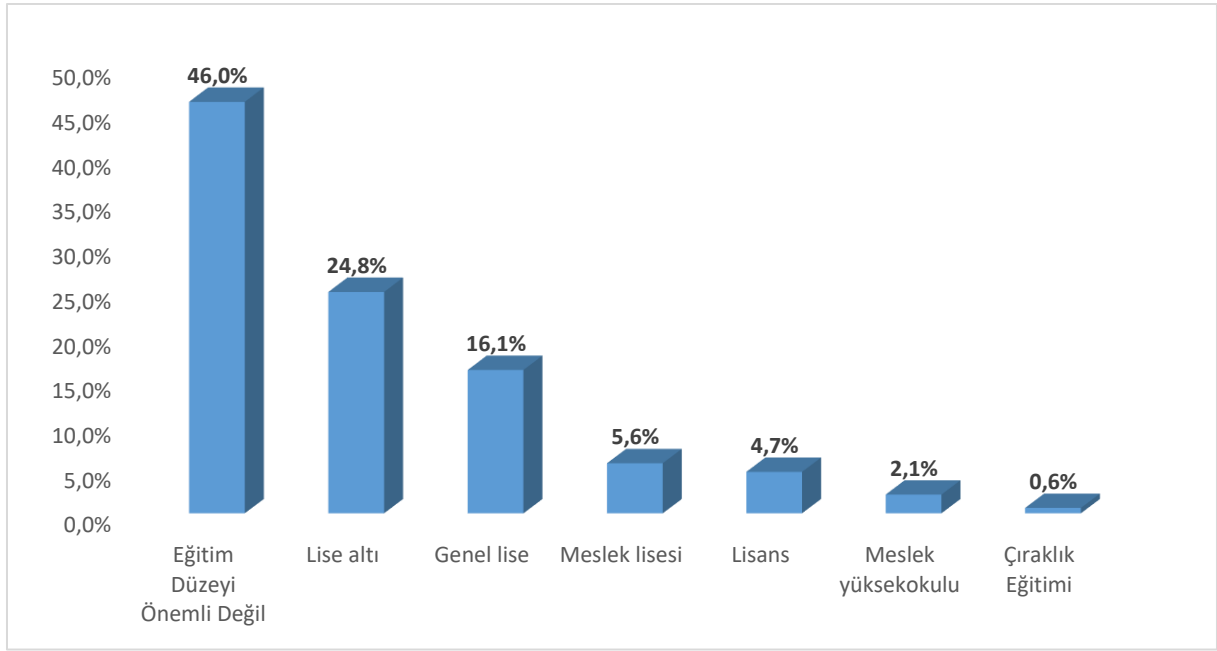
Şekil 16: Açık İşlerde Cinsiyet Tercihi

Kaynak: İPA 2018

Şekil 16'da Kayseri ilinde araştırma sonucunda elde edilen açık işlerde 20+ çalışanı bulunan işverenlerin cinsiyet tercihleri gösterilmektedir. Kayseri ilinde açık işlerin yüzde 72'sinde işverenler erkek işgücü talep etmekte iken, bu oran Türkiye genelinde yüzde 39,4 olarak gerçekleşmiştir. Kadın işgücü istihdam etme eğilimi ise Türkiye genelinde yüzde 8,9 iken, Kayseri ilinde yüzde 9,7 düzeyinde gerçekleşmiştir. Türkiye genelinde işverenlerin yaklaşık yarısı açık işlerinde herhangi bir cinsiyet tercihinde bulunmamıştır. Kayseri ilinde ise işverenlerin yüzde 18,3'ü açık işlerinde cinsiyet tercihinde bulunmamıştır.

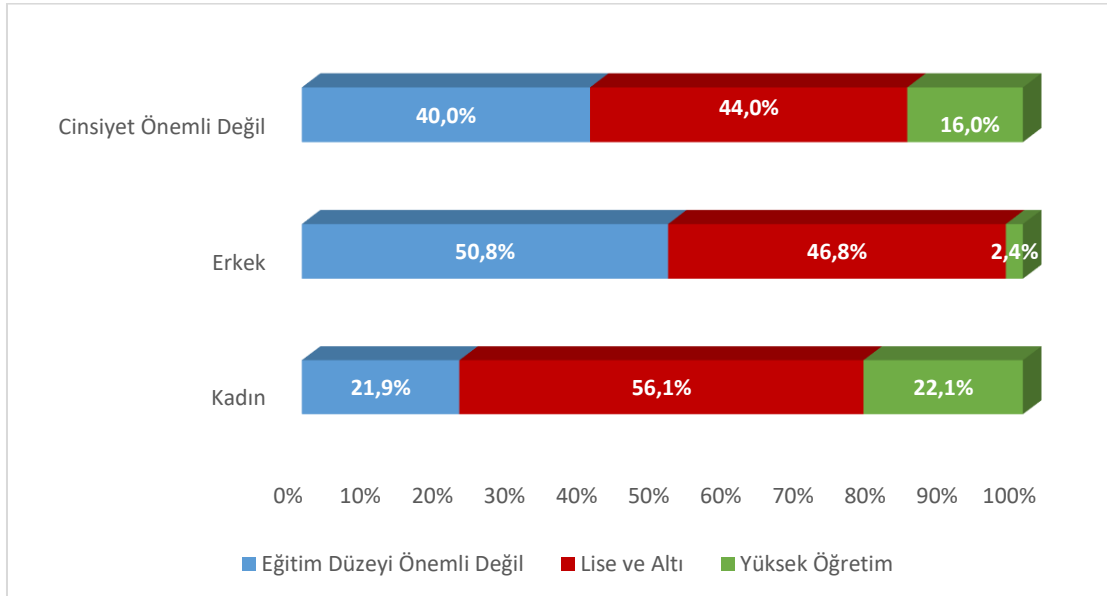
Şekil 17: Açık İşlerin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilindeki açık işlerin yüzde 46'sında işverenler herhangi bir eğitim düzeyi talep etmemişlerdir. En fazla oranda ikinci sırada bulunan eğitim düzeyi ise yüzde 24,8 ile Lise altı eğitimi seviyesi olarak görülmektedir. Açık işlerde en az talep edilen eğitim seviyesi ise yüzde 0,6 ile Çıraklık Eğitim seviyesidir. Kayseri işgücü piyasasında açık işlerde eğitim düzeyinin çok önemli olmadığı görülmektedir.

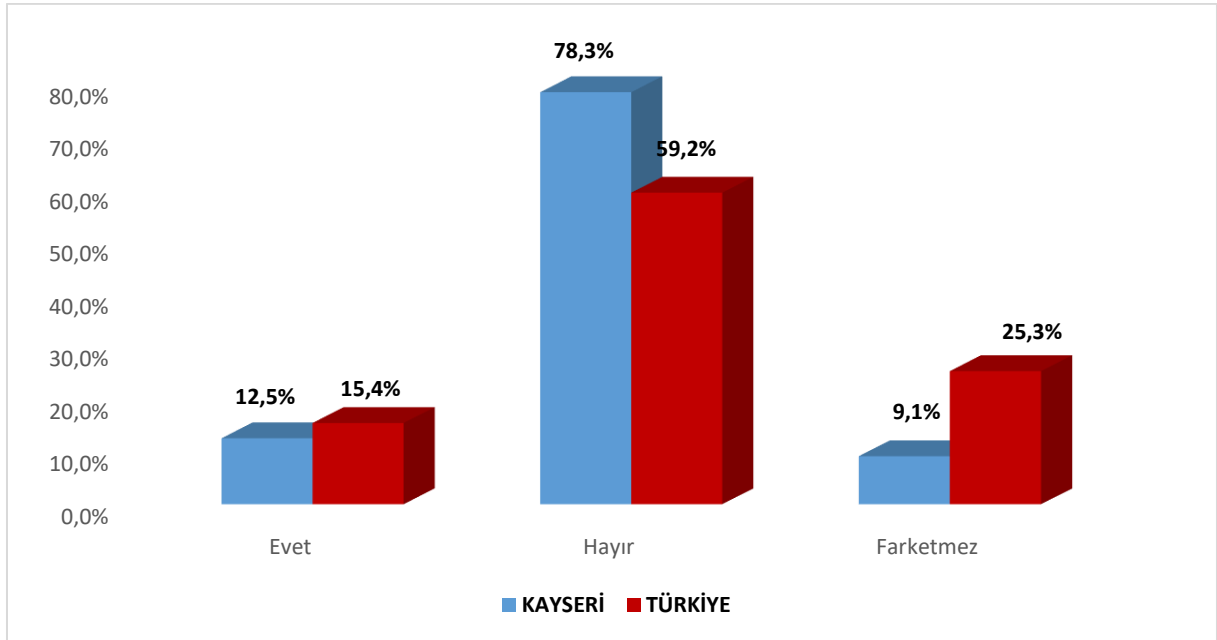
Şekil 18: Açık İşlerin Cinsiyet ve Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Şekil 18’de açık işlerin cinsiyete ve eğitim düzeyine göre dağılımı görülmektedir. Cinsiyeti önemli değil derken Yüzde 44,0 oranında lise ve altı, yüzde 40 oranında Eğitim düzeyi önem değil ve yüzde 16 oranında yüksek öğrenim seviyesi tercih edildiği görülmektedir. Yüksek öğrenimin diğer seviyelere göre daha az tercih edildiği sonucu ortaya çıkmaktadır. Erkeklerin tercih edildiği açık işlerde yüzde 50,8 oranında, kadınların tercih edildiği açık işlerde ise yüzde 21,9 oranında eğitim düzeyi önemli görülmemektedir. Erkeklerde yüzde 46,8’i Lise ve Altı tercih edilirken Kadınlarda bu oran yüzde 56,1 ile daha yüksek çıkmaktadır. Kadın ve erkek işgücü talebi için bir değerlendirme yapılacak olursa; kadınlarda erkeklere nazaran çok daha fazla oranda yükseköğretim seviyesinde işgücü talep edilmiştir.

Şekil 19: Açık İşlerde Engelli Çalıştırmak İstenmesi

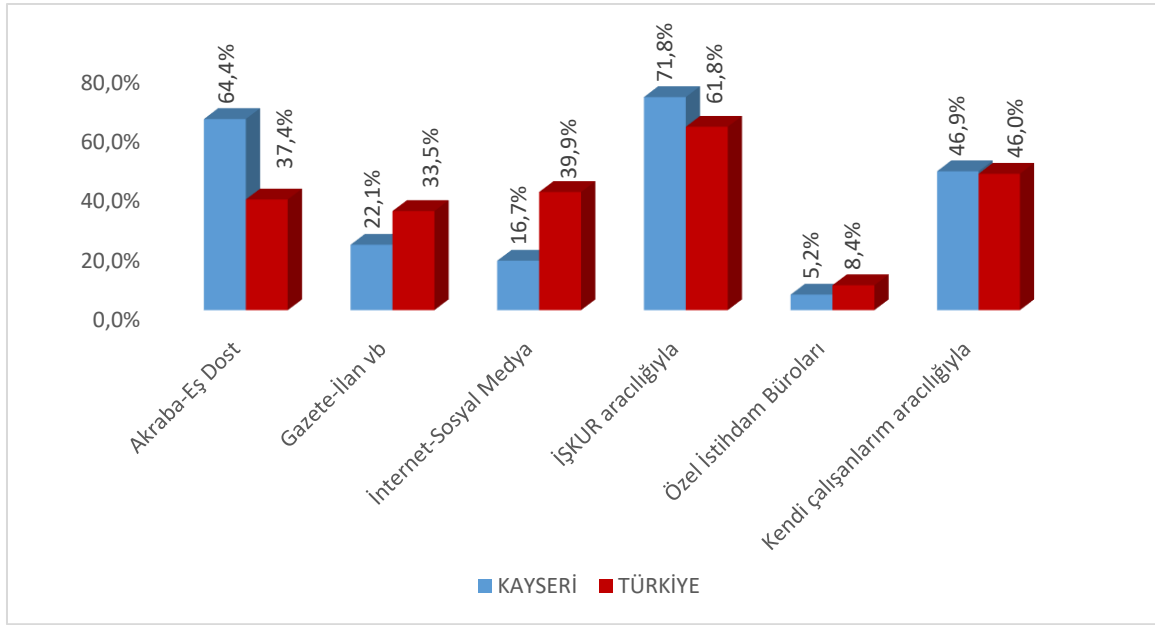

Kaynak: İPA 2018

Açık iş olan mesleklerde engelli çalıştırılmak istenmesi durumu incelendiğinde; Kayseri ilinde yüzde 12,5 oranında evet derken Farketmez diyenlerin oranı yüzde 9,1’dir. Hayır diyen işverenlerin oranı ise yüzde 78,3’dür. Yani açık işler açısından genel değerlendirmede her 5 açık iş için 1 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir.

Türkiye genelinde ise yüzde 15,4 oranında evet, yüzde 25,3 oranında farketmez denmiştir. Yani her 5 açık iş için 2 engelli tercih edilebileceği söylenmiştir. Kayseri ilinin Türkiye geneline göre engelli işçi çalıştırma eğiliminin daha düşük oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Şekil 20: Açık İşlerin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Açık işlerin hangi arama kanalı ile işgücü piyasasına sunulduğu özellikle İŞKUR için önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Piyasadaki açık işlerin Kuruma kazandırılması yoluyla daha çok kişiyi işe yerleştirmek için hangi beceri ve eğitim düzeylerinin talep edildiğinin bilinmesi açılacak olan aktif işgücü programlarının etkinliği açısından önem arz etmektedir.

Şekil 20’de Kayseri ili ve Türkiye genelinde karşılaştırmalı olarak açık işlerin arama kanalına göre dağılımı mevcuttur. Kayseri ilinde 20+ istihdamlı işyerlerinden alınan açık işlerin yüzde 71,8 gibi büyük bir oranı İŞKUR aracılığıyla aranmaktadır. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 61,8 olarak gerçekleşmiştir. Kayseri ilinde ikinci sırada yüzde 64,4 ile Akraba-Eş Dost Aracılığıyla arama kanalı kullanılmıştır. Üçüncü sırada ise yüzde 46,9 ile Kendi Çalışanlarım Aracılığıyla arama kanalı olarak kullanılmıştır. Gazete-İlan yüzde 22,1, İnternet sosyal medya yüzde 16,7 ve Özel istihdam büroları ise 5,2 oranlarında kullanılmaktadır. Kayseri ilinde arama kanallarının tamamının kullanıldığı sonucu ortaya çıkmaktadır.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Açık İşlerde Talep Edilen Becerilerin Öncelik Sıralaması

Beceri	Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	4	1	3	1
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	1	2	2	2
Takım Çalışması	5	3	4	3
İletişim ve İfade Yeteneği	3	5	1	4
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	7	4	8	5
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	2	8	5	6
Bilgisayar kullanımı	8	6	7	7
Proje Tabanlı Çalışma	9	7	9	8
Satış ve Pazarlama Becerisi	6	9	6	9
Yabancı Dil	-	10	10	10

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde cinsiyete göre açık işlerde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması incelendiğinde, Erkeklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik kadınlarda Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe becerisi birinci sırada çıkmaktadır. İletişim ve İfade yeteneği seçeneğinde ise cinsiyet önemli değil tercih edilmiştir. Kadınlarda ikinci sırada Hesap Yapabilme (Analitik Beceri) üçüncü sırada ise İletişim ve İfade Yeteneği gelmektedir. Erkeklerde Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi, Tecrübe becerisi ve Takım Çalışması ilk üç sırayı almıştır. Erkeklerde ve cinsiyeti önemli değil seçeneklerinde yabancı dil en son istenen tercih olurken, kadınlarda ise istenmediği görülmüştür.

Tablo 16: Meslek Gruplarına Göre Açık İş Sayısı ve Açık İş Oranı

Meslek Grupları	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Oranı
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	358	1,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	218	2,0%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	157	0,7%
Hizmet ve Satış Elemanları	124	1,4%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	64	0,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	60	0,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	56	0,7%
Genel Toplam	1.036	1,1%

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar olduğu tespit edilmiş olup, bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş

sayısı içindeki oranı yüzde 34,5'dir. İkinci sırada ise Nitelik gerektirmeyen meslekler grubu bulunmaktadır.

Kayseri ili için tespit edilen yüzde 1,1'lik açık iş oranı meslek grupları bazında da değerlendirildiğinde, açık iş oranı en yüksek oranda yüzde 2 ile Nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda olduğu görülmektedir. Daha sonra ise sırasıyla Hizmet ve Satış Elemanları, Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar, Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Profesyonel Meslek Mensupları, Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grupları gelmektedir.

Tablo 17: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Grubu	Akraba- Eş Dost	Gazete- İlan vb.	İnternet- Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Kendi çalışanlarım aracılığıyla
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	52,6%	14,6%	9,9%	73,7%	6,6%	22,8%
Hizmet Ve Satış Elemanları	73,9%	26,1%	21,9%	81,5%	0,8%	56,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	68,5%	10,4%	24,4%	87,1%	7,2%	60,2%
Profesyonel Meslek Mensupları	33,7%	0,0%	43,7%	84,9%	1,9%	45,4%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	68,6%	26,2%	6,0%	55,3%	3,5%	45,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	41,6%	22,2%	24,0%	79,2%	6,9%	46,3%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	66,0%	36,7%	16,6%	72,0%	10,0%	35,4%
Genel Toplam	64,4%	22,1%	16,7%	71,8%	5,2%	46,9%

Kaynak: İPA 2018

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma kanalları değerlendirilecek olursa; Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu İŞKUR aracılığını yüzde 55,3 oranında kullanırken, diğer tüm meslek grupları yüksek oranda İŞKUR aracılığını kullandığı görülmüştür. En fazla İŞKUR aracılığını kullanan meslek grubu Nitelik gerektirmeyen meslekler olurken sırasıyla diğer meslek grupları; Profesyonel Meslek Mensupları, Hizmet ve satış elemanları mensupları, Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları, Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar olmuştur.

Tablo 18: Açık İş Olan Mesleklerden İstenen Becerilerde Öncelik Sıralaması

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Sorun Çözme ve İnişiyatif Alabilme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki, Teknik Bilgi ve Tecrübe
Beden İşçisi (Genel)	-	1	6	2	-	7	5	3	-	4
Kalıpçı-Pres	1	-	-	-	2	-	-	3	-	-
Beden İşçisi (Temizlik)	-	1	-	-	-	-	2	-	-	3
Mobilya Döşeme İşçisi	7	1	6	5	4	-	4	3	-	2
Argon Kaynakçısı (Tığ Kaynakçısı)	5	1	3	4	7	-	-	6	-	2
Elektrikçi (Genel)	3	1	5	-	-	-	6	4	-	2
Bisküvi İmalat İşçisi	-	1	-	-	-	-	-	2	-	3
Şoför-Yük Taşıma	5	3	4	-	-	2	-	-	-	1
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	2	5	-	1	-	3	3	4	4	6
Garson (Servis Elemanı)	-	1	2	3	-	-	4	6	-	5

Kaynak: İPA 2018

Tablo 18’de Kayseri ilinde açık işi olan meslekler özelinde talep edilen becerilerin öncelik sıralaması bulunmaktadır. Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik), Mobilya Döşeme İşçisi, Argon Kaynakçısı (Tığ Kaynakçısı), Elektrikçi (Genel), Bisküvi İmalat İşçisi ve Garson (Servis Elemanı) mesleklerinde aranan becerilerdeki ilk öncelik Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olarak ön plana çıkmaktadır. Kalıpçı-Pres mesleğinde bilgisayar kullanımı, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi İletişim ve ifade yeteneğini, Şoför-yük taşıma mesleğinde ise Yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübe becerileri ilk tercih edilen beceriler olmuştur. Birçok mesleklerin ise ikinci sırada istediği beceri Yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübe olduğu görülmüştür.

Tablo 19: Cinsiyet Bazında En Çok Açık İş Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Cinsiyet Önemli Değil	Genel Toplam
Hemşire	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Satış Danışmanı / Uzmanı	Beden İşçisi (Temizlik)	Garson (Servis Elemanı)	Kalıpçı-Pres
Ebe	Kalıpçı-Pres	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Beden İşçisi (Temizlik)
Ön Muhasebeci	Mobilya Döşeme İşçisi	Kasiyer	Mobilya Döşeme İşçisi
Yufka Ustası	Argon Kaynakçısı (Tiğ Kaynakçısı)	Satış Elemanı (Perakende)	Argon Kaynakçısı (Tiğ Kaynakçısı)
Mobilya Döşeme İşçisi	Bisküvi İmalat İşçisi	Makineci (Dikiş)	Elektrikçi (Genel)
Şoför-Yük Taşıma	Elektrikçi (Genel)	Satış Danışmanı / Uzmanı	Bisküvi İmalat İşçisi
Terzi	Şoför-Yük Taşıma	Ön Muhasebeci	Şoför-Yük Taşıma
Sekreter	Plastik Doğramacı /Pvc Doğrama-İmalat Ve Montajcısı	Temizlik Görevlisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Beden İşçisi (Genel)	Şoför (Yolcu Taşıma)	Paketleme İşçisi	Garson (Servis Elemanı)

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde en fazla açık iş olan meslekler; Beden İşçisi (Genel), Kalıpçı-Pres, Beden İşçisi (Temizlik), Mobilya Döşeme İşçisi, Argon Kaynakçısı (Tiğ Kaynakçısı), Elektrikçi (Genel), Bisküvi İmalat İşçisi, Şoför-Yük Taşıma, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ve Garson (Servis Elemanı) meslekleridir.

İşverenlerin açık işlerinde kadın işgücü tercihinde buldukları en fazla açık iş olan üç meslek ise Hemşire, Satış Danışmanı / Uzmanı ve Ebe mesleğidir. Açık işlerde erkek işgücü tercihinin olduğu en fazla açık iş olan üç meslek Beden İşçisi (Genel), Beden İşçisi (Temizlik) ve Kalıpçı-Pres, cinsiyetin önemli olmadığı açık işlerde ise Beden İşçisi (Genel), Garson (Servis Elemanı) ve Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi meslekleri ön plana çıkmaktadır.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Araştırma kapsamında işverenlere son 1 yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri, temininde güçlük çektikleri eleman sayısı ve bunun nedenleri sorulmuştur. Derlenen verilerle Kayseri ili işgücü piyasasının talep kısmını daha net görmek hedeflenmektedir. İşverenlerin karşılamakta güçlük çektiği mesleği, sayısını ve hangi nedenlerden ötürü aradığı çalışana temin edemediğini bilmek, ilin istihdam politikasına da yön vereceğinden araştırmanın temininde güçlük çekilen meslekler bölümü önemli bilgiler

içermektedir. Bu kapsamda bu bölümde temininde güçlük çekilen meslekler, sektörler ve meslek grupları bazında incelenecektir.

Araştırma kapsamında yapılan ziyaretler sonucu Türkiye genelinde 32 bin 229 işyerinde eleman temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Kayseri ilinde ise 20+ istihdamlı 568 işyeri temininde güçlük çekilen meslek olduğunu ifade etmişlerdir. Yüzde 34 ile Kayseri ilinin eleman temininde ülke genelinden daha fazla eleman temininde güçlük çektiği görülmektedir. Söz konusu bu oran Türkiye geneli için yüzde 31 olarak hesaplanmıştır.

Kayseri ilinde eleman temininde güçlük çeken işyerlerini sektörel olarak incelediğimizde; Gayrimenkul faaliyetleri, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekmedikleri dikkat çeken bir husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunun yanı sıra eleman temininde en fazla oranda güçlük çeken işyerlerinin İmalat, Toptan ve perakende ticaret ile İnşaat sektörlerinde olduğu görülmektedir. Söz konusu sektördeki mevcut işyerlerinin fazla olması ile birlikte bu alanda çalışabilecek Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ve Yeterli mesleki teknik bilgi ve tecrübe becerilerine sahip elemanın bulunamaması faktörleri, sektörün temininde güçlük çekme oranının yükselmesine neden olmuştur.

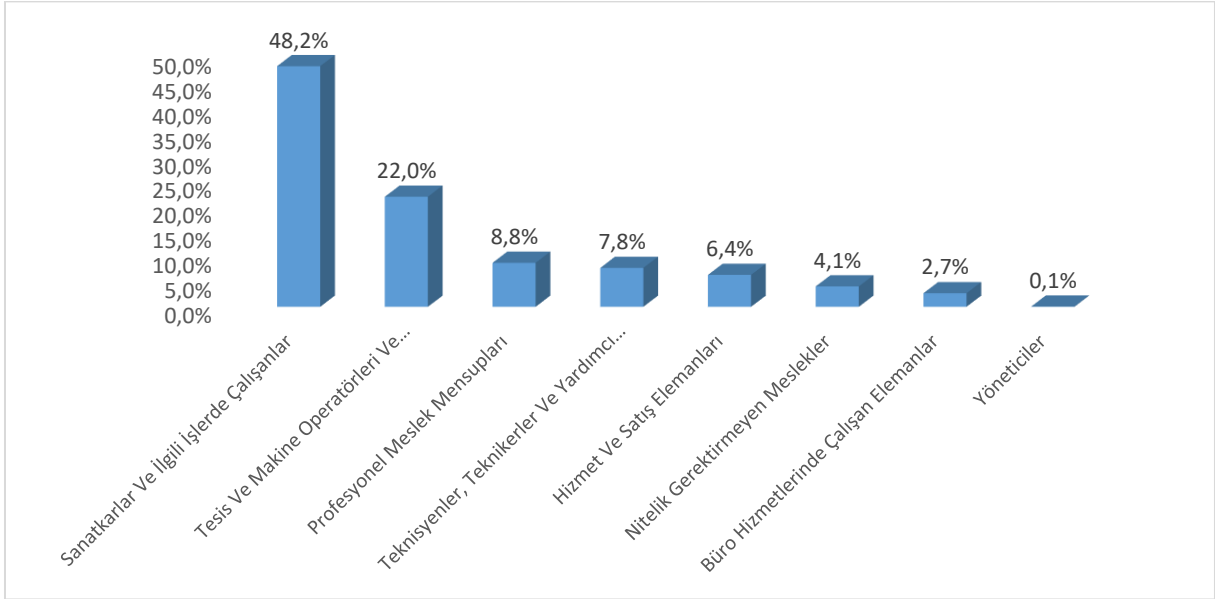
Tablo 20: Sektörlere Göre Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı

Sektörler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı
İmalat	1.305
Toptan ve perakende ticaret	202
İnşaat	172
Ulaştırma ve depolama	50
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	46
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	44
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	37
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	33
Eğitim	29
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	27
Bilgi ve iletişim	26
Madencilik ve taş ocakçılığı	17
Diğer hizmet faaliyetleri	10
Finans ve sigorta faaliyetleri	1
Genel Toplam	1.999

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde 1.999 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde güçlük çekilen kişi sayıları sektör bazında incelendiğinde, özellikle İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. Kayseri ilinde temininde güçlük çekilen elemanların yüzde 65,3'ü bu sektörde gerçekleşmiştir. Bunun dışında, Toptan ve perakende ticaret ile İnşaat sektörleri de eleman temininde güçlük çekmede ön plana çıkan diğer sektörlerdir.

Şekil 21: Temininde Güçlük Çekilen Kişilerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen kişilere bakıldığında en çok 963 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile 440 kişi ile Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda yer aldıkları görülmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen kişilerin yüzde 48,2'si Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda yer almaktadır. Yöneticiler meslek grubu en az temininde güçlük çekilen meslek grubu olarak ortaya çıkmıştır.

Türkiye genelinde de 20+ istihdamlı işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranında birinci sırada, Kayseri ilinde olduğu gibi Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu bulunmaktadır. Benzer şekilde araştırma sonuçları göstermektedir ki Yöneticiler meslek grubu hem ülke geneli hem de Kayseri ilinde eleman temininde en az güçlük çeken meslek grubudur.

Tablo 21: Mesleklere Göre TGÇM Dağılımı

TGÇM	Eleman Sayısı
Mobilya Döşeme İşçisi	111
Argon Kaynakçısı (Tığ Kaynakçısı)	107
Terzi	66
Elektrikçi (Genel)	49
Elektrik Teknikeri	38
Şoför-Yük Taşıma	37
Satış Danışmanı / Uzmanı	31
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	31
Punta Kaynak Makinesi İşçisi	30
Diğer	1.499
Toplam	1.999

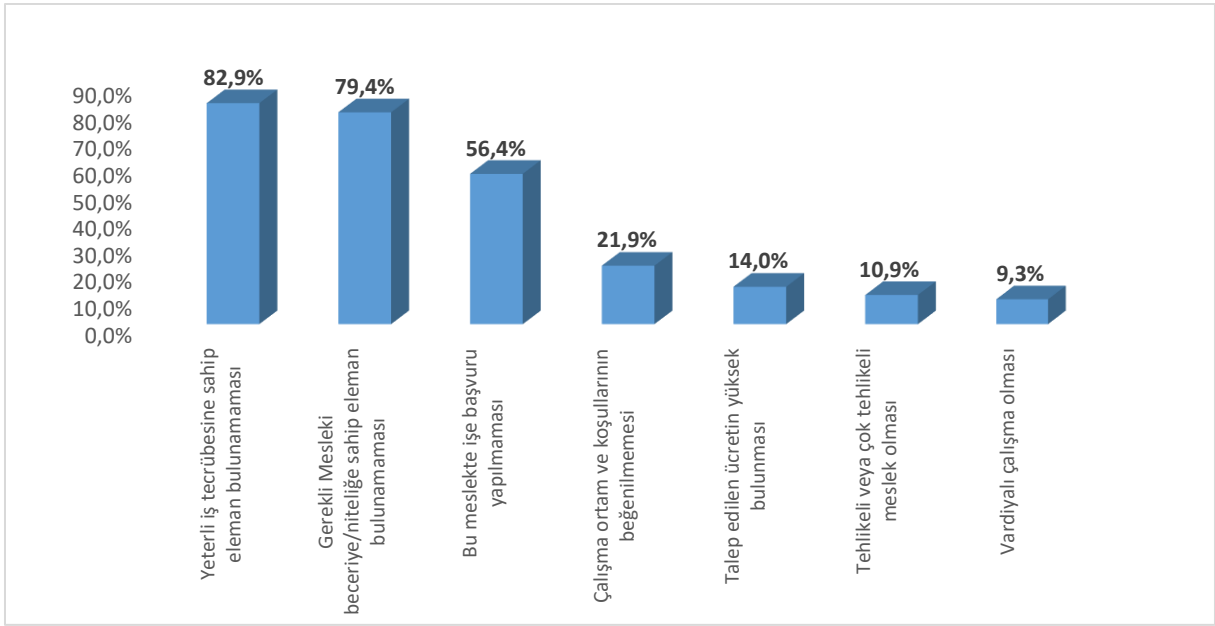
Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde temininde güçlük çekilen mesleklere bakıldığında ilk sırada 111 kişi ile Mobilya Döşeme İşçisi mesleği yer almaktadır. Bu mesleğin ardından sırasıyla 107 kişi ile Argon Kaynakçısı (Tığ Kaynakçısı) ve 66 kişi ile Terzi meslekleri gelmektedirler.

Geçtiğimiz yıl gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre temininde güçlük çekilen ilk on meslekle bu yılki araştırma sonuçlarını kıyasladığımızda; Mobilya Döşeme İşçisi, Argon Kaynakçısı (Tığ Kaynakçısı) ve Terzi mesleklerinin geçen yıl araştırmalarında ilk on sırada olduğu gibi bu yılda ilk on sırada yer aldığı görülmektedir. Bu üç meslek haricinde kalan diğer meslekler ise bir önceki yıla nazaran 2018 yılında Temininde Güçlük Çekilen Meslekler olarak karşımıza çıkmıştır.

Makineci (Dikiş), Ortacı/Ayakçı (Tekstil), Ebe, Hemşire ve Overlok Makinesi Operatörü mesleklerinin aynı zamanda açık işi en çok olan meslekler arasında ilk onda yer alması, ilin istihdam politikalarına yön vermesi adına dikkate değer bir bilgi şeklindedir.

Şekil 22: TGÇM Nedenlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde temininde günlük çekilme nedenlerine bakıldığında ilk sırada Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Türkiye geneli 20+ istihdamlı işyerlerinin TGÇM Nedenleri Dağılımında ise Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ön plana çıkmaktadır.

Yeterli iş tecrübesine sahip eleman ve Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasının nedenini ortadan kaldırmaya yarayacak doğru aktif işgücü politikaları üretilip, mevcut açık işler için aranan tecrübeye sahip bireyler sağlandığında il genelinde talep ve arz dengelenmiş olacaktır.

Tablo 22: Mesleklere Göre TGÇM Nedenleri

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/nitelığe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Talep edilen ücretin yüksek bulunması	Vardiyalı çalışma olması	Tehlikeli veya çok tehlikeli meslek olması
Mobilya Döşeme İşçisi	37,7%	72,6%	92,5%	14,2%	8,5%	5,7%	4,7%
Argon Kaynakçısı (Tıg Kaynakçısı)	50,0%	85,3%	86,3%	27,4%	15,7%	14,7%	15,7%
Terzi	49,2%	92,1%	93,7%	27,0%	20,6%	12,7%	6,3%
Elektrikçi (Genel)	63,8%	70,2%	97,9%	29,8%	4,3%	4,3%	27,7%
Elektrik Teknikeri	94,4%	91,7%	86,1%	72,2%	72,2%	72,2%	72,2%
Şoför-Yük Taşıma	71,4%	85,7%	94,3%	48,6%	0,0%	0,0%	0,0%
Satış Danışmanı / Uzmanı	56,7%	96,7%	100%	3,3%	3,3%	3,3%	3,3%
Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	93,3%	86,7%	83,3%	40,0%	70,0%	33,3%	36,7%
Punta Kaynak Makinesi İşçisi	96,6%	96,6%	93,1%	6,9%	10,3%	3,4%	6,9%
Seramik İmal İşçisi	80,0%	100%	60,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde eleman temininde güçlük çekilen mesleklerin nedenlerine bakıldığında, Satış Danışmanı/Uzmanı, Elektrikçi (Genel), Punta Kaynak Makinesi İşçisi, Mobilya Döşeme İşçisi, Terzi ve Şoför-Yük Taşıma olmak üzere ilk on meslekten altı tanesinin temininde güçlük çekilme nedenlerinin en yüksek oranda Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması olduğu görülmektedir.

Elektrik teknikeri mesleğinde eleman temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında bu tür işyerlerinde vardiyalı çalışmanın bulunması, tehlikeli iş kolu olması, çalışma ortam, koşullarının ağır olması ve talep edilen ücretlerin yüksek olmasının en büyük etken olduğu görülmüştür.

Tablo 23: Çalışan Sayısı, Açık İş ve TGÇM Durumuna Göre En Fazla Talep Edilen Meslekler

MESLEKLER
Elektrikçi (Genel)
Argon Kaynakçısı (Tiğ Kaynakçısı)
Terzi
Satış Danışmanı / Uzmanı
Mobilya Montajcısı
Hemşire
Mobilya Döşeme İşçisi
Satış Elemanı (Perakende)
Şoför-Yük Taşıma
Beden İşçisi (Genel)

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz sayesinde açık iş, TGÇM ve çalışan sayısı birlikte analiz edilerek Kayseri ilinde işverenler tarafından en fazla talep edilen meslekler ortaya çıkartılmıştır.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Ekonomilerde gelecek dönem istihdam eğilimini belirlemek, işgücü piyasasında oluşacak dalgalanmaları önceden görmek ve buna yönelik politikalar geliştirmek için önemli bir araçtır. İşgücü Piyasası Araştırmaları da bu minvalde işverenlere bir sonraki yılda öngördükleri istihdam tahminlerini meslek bazında sorarak gelecek dönem istihdam eğilimleri belirlenmektedir.

Bu bölümde Kayseri ilinde 2018 Yılı Nisan-Mayıs dönemi ile bir sonraki yıl aynı döneme tekabül eden zaman aralığı boyunca çalışan sayılarında ne gibi farklılıklar beklendiği, farklılaşmaların hangi mesleklerde ve sektörlerde olacağına dair tahminler üzerinde durulacaktır. Mevsimsel etkileri dışarıda bırakmak adına işverenlere tam bir yıllık dönem içindeki tahminleri sorulmuştur.

Çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’i istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Kayseri ilinde işverenlerin yüzde 25’i istihdamın artacağını öngörmüştür. Başka bir ifadeyle Türkiye genelinde her 10 işyerinden yaklaşık 2’si istihdamın artacağını öngörürken, Kayseri’de de Türkiye genelinden daha fazla bir oranda artış öngörmüştür. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren

oranı, ülke genelinde 2,5 olarak öngörülürken Kayseri ilinde ise ülke geneline yakın olup yüzde 2,7 olarak öngörülmüştür.

Tablo 24: Sektörlere Göre İşverenlerin İstihdam Beklentileri

Sektörler	Artış	Azalış	Fikrim Yok	Değişmeyecek
İmalat	32,6%	2,3%	34,2%	31,0%
Toptan ve perakende ticaret	24,1%	2,2%	35,8%	38,0%
İnşaat	14,6%	2,8%	52,2%	30,4%
Ulaştırma ve depolama	32,9%	1,4%	30,2%	35,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	15,6%	10,9%	45,3%	28,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	20,0%	0,0%	46,5%	33,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	15,7%	2,0%	43,1%	39,2%
Madencilik ve taş ocakçılığı	41,3%	5,9%	17,7%	35,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	12,3%	5,3%	40,4%	42,1%
Eğitim	13,0%	2,2%	39,1%	45,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	17,8%	5,9%	35,6%	40,7%
Bilgi ve iletişim	37,5%	0,0%	37,5%	25,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	18,3%	0,0%	63,5%	18,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	16,7%	0,0%	16,7%	66,7%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	57,1%	42,9%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	62,5%	37,5%
Genel Toplam	25,0%	2,7%	38,8%	33,6%

Kaynak: İPA 2018

Sektörlere göre istihdam eğilimi incelendiğinde en yüksek oranda artış bekleyen işverenlerin sırasıyla Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri, Madencilik ve taş ocakçılığı, Bilgi ve iletişim, İmalat, Ulaştırma ve depolama Toptan ve perakende ticaret, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ve Eğitim faaliyetleri olduğu görülmektedir. En fazla azalış bekleyen sektör ise İdari ve destek hizmet faaliyetleri olarak gerçekleşmiştir. Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor sektöründe yer alan işyerlerinin yüzde 66,7'si, Finans ve sigorta faaliyetleri yüzde 42,9'u ve Eğitim faaliyetleri sektöründe bulunan işyerlerinin yüzde 45,7'si gelecek dönemde istihdamlarının değişmemesini beklemektedirler.

Sektörlerin istihdam eğiliminde dikkat çeken diğer bir husus ise Finans ve sigorta faaliyetleri ile Gayrimenkul faaliyetleri sektörlerinde bulunan işyerlerinin büyük bir çoğunluğu gelecek bir yıl içerisinde istihdama dair bir öngöründe bulunmamaktadır.

Tablo 25: Sektörlere Göre Net İstihdam Değişimi

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	10	24,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	32	23,9%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	640	17,4%
İnşaat	891	12,5%
Toptan ve perakende ticaret	695	6,3%
Bilgi ve iletişim	15	6,0%
Ulaştırma ve depolama	186	5,5%
İmalat	2.642	4,6%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	53	4,3%
Eğitim	106	4,1%
Madencilik ve taş ocaklığı	59	3,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	37	1,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	43	1,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	4	0,4%
Genel Toplam	5.414	5,6%

Kaynak: İPA 2018

Türkiye genelinde 20 + istihdamlı işyerlerinde 2019 Nisan-Mayıs dönemlerinde 2018 Nisan-Mayıs dönemine göre istihdamın yüzde 4,5 artacağı beklenmekte olup Kayseri’de ise bu oran, yüzde 5,6 olup ülke genelinin üzerinde gerçekleşmiştir.

En fazla net istihdam değişimi 2 bin 642 kişilik artış ile İmalat sektöründe beklenmektedir. En fazla net istihdam değişim oranı ise yüzde 24,4 ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe beklenmektedir ancak beklenen değişim 10 kişilik artıştır. Bu da sektörün Kayseri ilinde çalışan sayısı az olmasından kaynaklanmaktadır. Genel anlamda artış ve azalışlar incelendiğinde Kayseri ilinde artışın beklendiği ama azalışın beklenmediği görülmektedir.

Tablo 26: Meslek Gruplarına Göre Net İstihdam Değişimi

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	NIDO
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	21	10,2%
Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar	2.145	7,5%
Tesis ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	1.696	7,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	510	5,6%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	292	4,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	268	3,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	335	3,1%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	132	1,8%
Yöneticiler	14	0,7%
Genel Toplam	5.414	5,6%

Kaynak: İPA 2018

En fazla istihdam artışı beklenen meslek grubu 2.145 kişilik artış ile Sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlardır. En az artış beklenen meslek grubu ise 14 kişilik artış ile yöneticilerdir.

Net İstihdam Değişim oranı yüzde 10,2 ile en yüksek olan meslek grubu Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları olmasına rağmen ilimizdeki istihdamın büyük bir çoğunluğunu oluşturan sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışan meslek grubuna ait net istihdam değişim oranı yüzde 7,5 ile ikinci sırada yer alarak söz konusu meslek grubunda istihdam artışının ciddi bir oranda olacağı öngörülmektedir. Çalışan sayısının da fazla olduğu göz önünde bulundurulursa bu meslek grubunda önemli ölçüde bir artış yaşanması beklenmektedir. Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar net istihdam değişim oranı yüzde 7,1 ile sıralamada gerilerde kalsamasına rağmen en fazla net istihdam değişimi beklenen ikinci meslek grubu olarak ön plana çıkmaktadır.

Tablo 27: En Fazla İstihdam Artışı/Azalışı Beklenen Meslekler

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Metal Mamuller Montaj İşçisi	Tünel Kalıpçı-İnşaat
Mobilya Döşeme İşçisi	Sökümcü-Maden ve Taşocağı
Perakende Satış Elemanı (Gıda)	Fırın İşçisi (Cam İmalı)
Sıvacı	Ahşap Kalıpçı
Betonarme Demircisi	Ateşçi (Dinamitçi)
Beton ve Betonarme Kalıpçısı	Yufka Ustası
Argon Kaynakçısı (Tıg Kaynakçısı)	Açkı Ve Polisaj Tezgâhı Operatörü-Metal İşçiliği
Beden İşçisi (Genel)	Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko)
Elektrik-Elektronik Mühendisi	Mobilya Paketleme İşçisi
Ring Makineci	Şef Garson

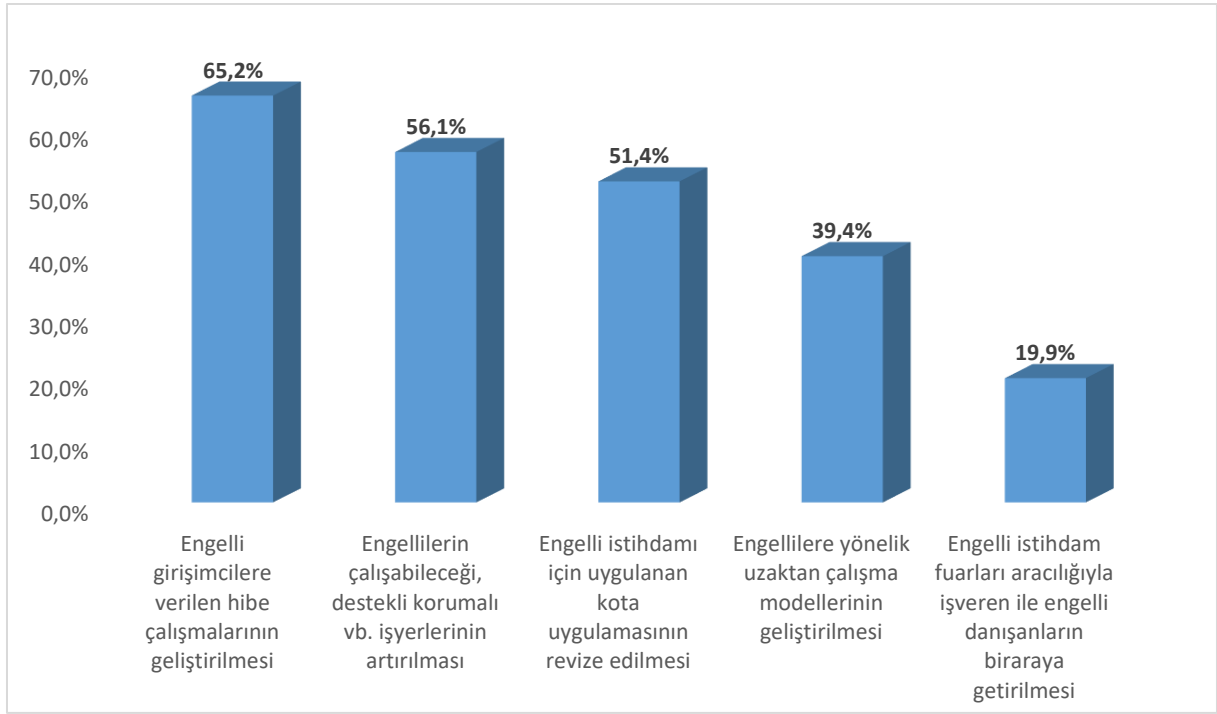
Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde gelecek dönem, en fazla istihdam artışı olması beklenen ilk üç meslek sırasıyla, Metal Mamuller Montaj İşçisi, Mobilya Döşeme İşçisi ve Perakende Satış Elemanı (Gıda) olup, Tünel Kalıpçı-İnşaat, Sökümcü-Maden Ve Taşocağı ve Fırın İşçisi (Cam İmalı) meslekleri ise en fazla istihdam azalışı beklenen ilk üç meslek olarak sıralanmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam artışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Metal Mamuller Montaj İşçisi, Beden İşçisi (Genel) ve Mobilya Döşeme İşçisi meslekleri istihdam artışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır. Kayseri ili için bu mesleklerin son iki yıldır önemini korumaya devam ettiği anlaşılmaktadır.

Geçtiğimiz yıl istihdam azalışı beklenen mesleklerle bu yılı karşılaştırdığımızda Bilet Satış Elemanı (Gişe/Banko) mesleği istihdam azalışı beklenen ilk on meslekte yine yer almaktadır.

Şekil 23: Engelli İstihdamını Arttırmak İçin Önerilerin Dağılımı

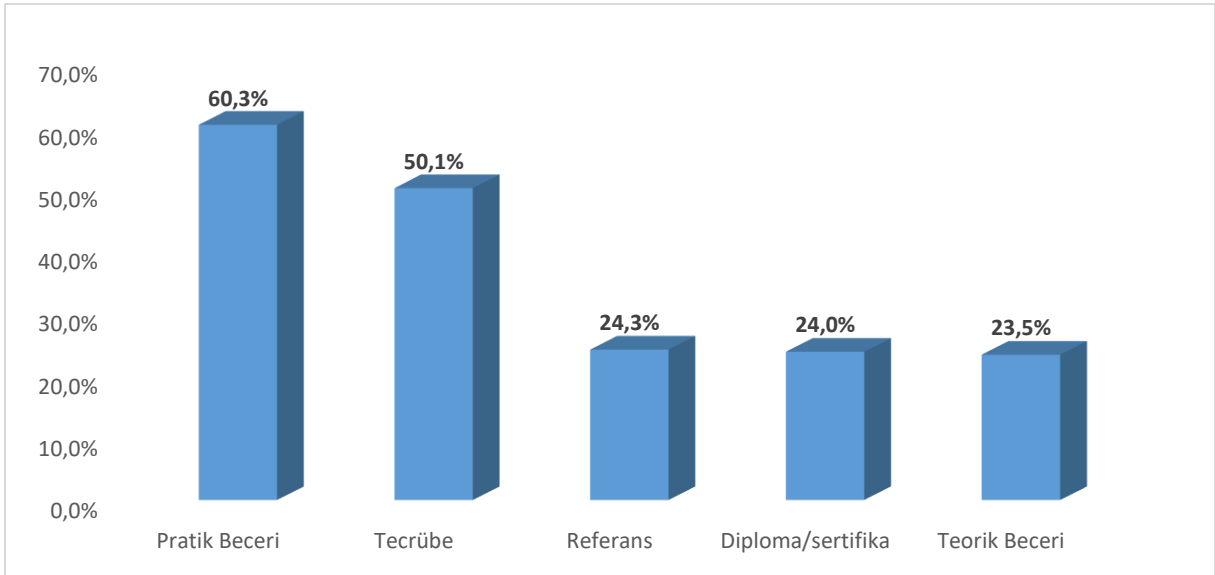

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin engelli istihdamının artırılması için önerileri incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 65,2'si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini, yüzde 56,1'i engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını ve yüzde 51,4'ü ise engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesini önermektedir.

Türkiye genelinde ise işverenlerin yüzde 67,9'i engellilerin çalışabileceği, destekli korumalı vb. işyerlerinin artırılmasını, yüzde 56,2'si engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesini ve yüzde 42,7'si engelli yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesini önermektedir.

Şekil 24: Genç (15-24 yaş) Personel Seçiminde Aranılan Kriterlerin Dağılımı

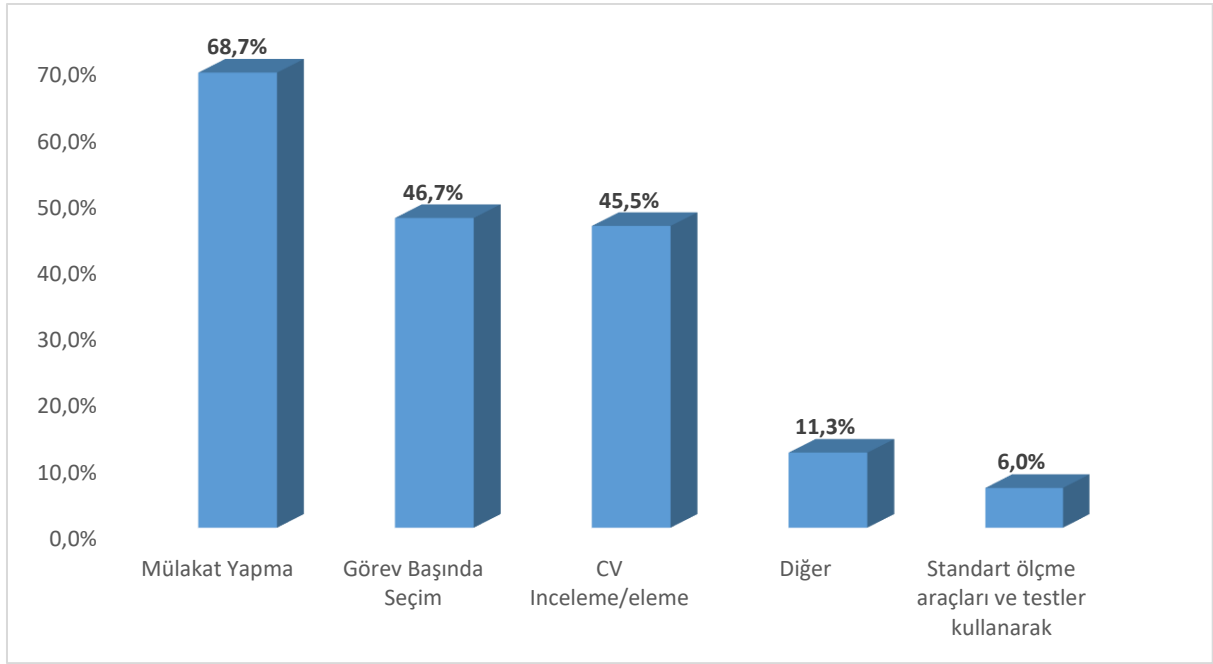

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin genç personel seçerken aradıkları kriterler incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 60,3'ü Pratik Beceri, yüzde 50,1'i Tecrübe ve yüzde 24,3'ü Referans aramaktadır.

Türkiye genelinde ise en yüksek tercih edilen kriter yüzde 74,5 ile Pratik Beceri kriteridir. Bunu sırasıyla yüzde 44,6 ile Tecrübe ve yüzde 32,6 ile Diploma/Sertifika kriterleri izlemektedir. Pratik Beceri ve Tecrübe kriterleri hem Kayseri ilinde hem de Türkiye genelinde genç personel seçerken en çok aranan kriterler olarak ön plana çıkmaktadır.

Şekil 25: Personel Seçiminde Kullanılan Değerlendirme Yöntemlerinin Dağılımı

Kaynak: İPA 2018

Kayseri ilinde 20+ çalışanı olan işyerlerinin personel seçerken hangi değerlendirme yöntemini kullandıkları incelenmiştir. İşverenlerin yüzde 68,7'si Mülakat yapma, yüzde 46,7'si Görev Başında Seçim, ve yüzde 45,5'i CV İnceleme/Eleme ile personel seçmektedir.

Türkiye genelinde ise yüzde 71,7 ile Mülakat Yapma, yüzde 57,4 ile CV İnceleme/Eleme ve yüzde 36,8 ile Görev Başında Seçim kriterleri izlemektedir. Hem Türkiye genelinde hem de Kayseri ilinde işverenlerin ilk üç değerlendirme yöntemi, sıralamaları farklı olsa da aynı gerçekleşmiştir.

SONUÇ

Kayseri İşgücü Piyasası Araştırma Raporunun temel amacı, 2018 yılında Kayseri’de gerçekleşmiş olan İşgücü Piyasası Araştırması çerçevesinde ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerinin tespit edilerek, işgücü arzı ve talebi arasındaki dengesizliklerin giderilmesi, işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine katkı sağlamaktır. Ayrıca araştırma kapsamında mevcut işyerlerinden alınan bilgiler doğrultusunda temininde güçlük çekilen işgücüne gerekli niteliklerin kazandırılması için aktif istihdam politikalarının planlanmasına katkı sağlaması amaçlanmıştır.

İlde 2013 yılında işsizlik oranı yüzde 9,9 olduğunu görmekteyiz. Yani çalışmaya hazır her on kişiden birinin işsiz olduğunu göstermektedir. Kayseri ilinde İŞKUR’da kayıdı bulunan işsizlerin büyük bir bölümünün vasıfsız olduğu görülmektedir. Kayseri’de mesleksizlik kaynaklı işsizlik sıkıntısı kadar kalifiye eleman sıkıntısı da yaşanmaktadır. İşverenler, açık işlerinde ve temininde güçlük çektiği mesleklerinde çalışacak personelin Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile mesleki becerisi ve tecrübesine önem verdiğini ifade etmektedir. Bu durum kalifiye eleman talebinin karşılanamadığını göstermekte olup İŞKUR’un mesleki eğitim kursları gibi aktif işgücü programlarının önemini ortaya çıkarmaktadır. Piyasa araştırması sonucunda ortaya çıkan temininde güçlük çekilen mesleklere göre bir planlamayla kursların açılması istihdama yardımcı olacaktır.

Talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların yüzde 83,8’i erkeklerden, sadece yüzde 16,2’si kadınlardan oluşmaktadır. Kadın çalışanların ağırlıklı çalıştıkları sektörler İmalat, Toptan ve perakende ticaret, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile Eğitim sektörü işyerleridir. Yukarıda açıklanan göstergelerle birlikte bu gösterge de Kayseri ilinde belirli bir eğitim düzeyine sahip kadınların işgücü piyasasına girme şansının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Hedef istihdamın artırılması ise, istatistikler kadın istihdamını artırmadan bu hedefe ulaşmanın mümkün olmadığını göstermektedir. Bunun için de kadın eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekmektedir. Kayseri’de İŞKUR’a kayıtlı kadın işsizlerin çoğunun nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı olduğu görülmektedir. Bu kişilerin istihdamda yer alabilmeleri işverenin istediği mesleki becerilere sahip olacak şekilde eğitilmelerine bağlıdır.

2017 yılında aktif işgücü piyasası programları kapsamında bin 60 kurs düzenlenmiş olup bu kurslardan 7 bin 467 kişi faydalanmıştır. Kurs sayılarında 2010 yılına göre önemli ölçüde artış meydana gelmiştir. 2010 yılında 269 kurs düzenlenirken 2017 yılında bu sayının bin 60'a çıkması ve aynı zamanda 2010 yılındaki kursiyer sayısı 4 bin 651 iken 2017 yılında 7 bin 467 kişi olması İŞKUR kurslarının daha çok kişiye beceri kazandırdığını ve işgücü piyasasında etkinliğini arttırdığını göstermektedir.

İŞKUR'un düzenlendiği aktif işgücü programları ile kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgilerini artırarak meslek kazanmaları amaçlanıp böylece işgücü piyasasına girişte aracı rol alması amaçlanmaktadır. Bir yıllık süre içerisindeki rakamlar incelendiğinde bu programlara ilginin arttığı sonucuna ulaşılmaktadır.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Kayseri ilinde 20+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektörler; İmalat, Toptan ve perakende ticaret, İnşaat, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Ulaştırma ve depolama sektörleridir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla açık iş sayısının İmalat sektöründe olduğu görülmektedir.

Kayseri ili İşgücü Piyasası Araştırması sonucunda bin 672 işyeri ziyaret edilmiş ve bunların 251'inden bin 36 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Kayseri ilinde İmalat sektörünün açık işlerde önemli bir ağırlığının olduğu görülmektedir. Bin 36 kişilik açık işin yüzde 60,1'ine tekabül eden 622 kişilik kısmı, İmalat sektöründeki işverenlerden gelmiştir. Açık iş sayısının yoğun olduğu diğer sektörler ise inşaat, Toptan ve perakende ticaret ile İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleridir.

Kayseri ilinde araştırma kapsamına giren 20+ istihdamlı işyerlerinin yüzde 15'inde açık iş bulunmaktadır. Bu oran Türkiye ortalamasının altında olup Türkiye geneli için açık işi olan işyeri oranı yüzde 23,3 olarak gerçekleşmiştir.

Kayseri ilinde hem işyeri sayısı hem de açık iş sayısı dikkate alındığında, açık iş verme oranında İmalat sektörü ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe yer alan her 5 işyerinden 1'inde açık iş bulunmaktadır.

Kayseri ilinde açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubunda olduğu tespit edilmiş olup bu gruptaki açık iş sayısının toplam açık iş sayısı içindeki oranı yüzde 34,5'tir.

Açık işi olan işyerlerinin aradıkları elemanlarda istenilen Cinsiyeti Önemli Değil seçeneğinde eğitim düzeyine verdikleri “fark etmez” cevabı dikkat çekicidir. Bunun arkasında işverenlerin aradıkları elemanlarda cinsiyete göre seçim yapıldığında ise Lise ve altı eğitim düzeyinin istendiği görülmüştür. İşyerlerinin aradıkları elemanlarda eğitim düzeyinden ziyade daha çok Fiziki ve Bedensel Yeterlilik ile Meslekte yeterli bilgiye sahip olmaları istemeleri etkindir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunamama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu istedikleri elemanları Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedenlerinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Elektrik teknikeri meslekleri hariç diğer tüm meslek gruplarında Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedeni öncelikli olmuştur. Bu meslek grubunun eleman bulunamamasına en büyük etken ise diğer şartların yanısıra Ağır ve tehlikeli iş kolunda bir meslek grubu olması, Vardiyalı çalışma, Talep edilen ücret ile çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesinden kaynaklanmaktadır.

Kayseri ilinde çalışan sayısına oranla açık iş ve TGÇM sayıları baz alınarak Veri Zarflama Analizi uygulanarak elde edilen sonuçlardan, en fazla talep edilen meslekler; Elektrikçi (Genel), Argon Kaynakçısı (Tığ Kaynakçısı), Terzi, Satış Danışmanı / Uzmanı, Mobilya Montajcısı, Hemşire, Mobilya Döşeme İşçisi, Satış Elemanı (Perakende), Şoför-Yük Taşıma ve Beden İşçisi (Genel) olarak ortaya çıkmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre çalışma kapsamında işverenlere yöneltilen “30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı/azalışı bekliyor musunuz?” sorusuna Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 20,4’ü istihdamın artacağı yönünde cevap verirken Kayseri ilinde işverenlerin yüzde 25’i istihdamın artacağını öngörmüştür. İşverenlerin yakın dönemde istihdam artışına olumsuz baktıkları görülmektedir. Bu da birçok sektörde faaliyet sürdüren işyerlerinin küçülmeye gideceği sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Öte yandan istihdamın azalacağını düşünen işveren oranı yüzde 2,7 olarak öngörülmüş olup yüzde 2,5 olan ülke ortalamasının üzerindedir.

Sonuç olarak; gelişen teknoloji, mal ve hizmet üretim süreçlerini değiştirmektedir. Bu değişim işgücü piyasalarına da yansımakta olup işgücünden talep edilen nitelik ve beceriler her geçen gün değişmektedir. Üretim süreçleri ile işgücü arzının niteliklerinin uyumlu bir biçimde değişmesi etkin bir işgücü piyasasının oluşması için oldukça önem arz etmektedir. İşgücü

piyasaşının taleplerini karşılayabilecek nitelikli işgücünün oluşmasında mesleki eğitimin önemi ön plana çıkmaktadır. Bu minvalde işgücü piyasasının mevcut durumunu bilerek ve gelecek dönem eğilimlerini kestirerek karar almak son derece önemli olup rapor bu ihtiyaçların karşılanması için hazırlanmıştır.

2018 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı ile sektörler bazında işgücü, niceliği, eğitimi, niteliği hakkında ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi toplanması amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine 3.564 TL (üçbinbeşyüzaltmışdört Türk Lirası) İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması gerekmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve araştırmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No :

İşyerinin Yasal Unvanı :

İŞYERİ ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:	
MAHALLE:	:	
CADDE/SOKAK	:	
İÇ/DIŞ KAPI NO	:	
TELEFON/E-POSTA	:	

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı :		Unvanı :	
Tarih :		Telefonu :	
E-Posta :		İmza/Kaşe:	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih			
İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İşyeri İle İlgili Bilgiler:

	Evet	Hayır
2.1. İşyerinizde ihracat yapılıyor mu?		
2.2. İşyerinizde Ar-Ge çalışması yapılıyor mu?*		
2.3. İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıyor mu?		
2.4. İşyerinizde Part-time çalışması yapılıyor mu?		

3) Gelecek bir yıl içinde planlanan bir yatırımınız var mıdır? (Cevabınız evet ise soru 4'e geçiniz, Hayır ise, soru 5'e geçiniz.)

Evet ()

Hayır ()

4) Yatırımla İlgili Bilgiler

4.1 Yatırımın Türü:

İlave yatırım () Her türlü ilave tesis, makine, teçhizat vs... alımı veya kiralınması

Teknolojik Yatırım () Mevcut makine, teçhizatın teknolojik olarak yenilenmesi

Stratejik Yatırım () İşyerinin verimliliğini ve karlılığını artırmak için yürütülecek her türlü, AR-Ge, eğitim ve pazarlama faaliyetleri

Diğer ()

4.2. Yatırımın İli :

4.3. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam artış sayısı (kişi) (artış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

4.4. Yatırımın sağlayacağı ortalama istihdam azalış sayısı (kişi) (azalış olmayacağını düşünüyorsanız sıfır girin)

* AR-GE; Bir kurumun bilim adamları ve mühendisler istihdam etmek suretiyle şirketin çalışma alanı doğrultusunda bilim ve teknolojinin gelişmesini sağlayacak yeni bilgileri elde etmek veya mevcut bilgilerle yeni malzeme, ürün ve araçlar üretmek, yazılım üretimi dahil olmak üzere yeni sistem, süreç ve hizmetler oluşturmak veya mevcut olanları geliştirmek, yaptığı çalışma ve faaliyetleri anlatmak için kullanılan yaygın bir terimdir.

BÖLÜM V – İŞGÜCÜ PİYASASINA GENEL BAKIŞ

10) İşyerinizde engelli çalıştırdığınız takdirde devlet tarafından teşvikler ile destekleneceğinizi biliyor musunuz?

Evet ()

Hayır ()

11) Size göre engelli istihdamını arttırmak için neler yapılabilir?
(en önemli üç seçeneği belirtiniz)

Engellilerin çalışabileceği destekli, korumalı vb. işyerlerinin artırılması ()

Engelli istihdamı için uygulanan kota uygulamasının revize edilmesi ()

Engelli girişimcilere verilen hibe çalışmalarının geliştirilmesi ()

Engellilere yönelik uzaktan çalışma modellerinin geliştirilmesi ()

Engelli istihdam fuarları aracılığıyla işveren ile engelli danışanların bir araya getirilmesi ()

12) Genç (15-24 yaş) personel seçiminde aradığınız kriterler nelerdir? (Birden fazla seçilebilir)

Pratik beceri ()

Teorik beceri ()

Diploma/sertifika ()

Tecrübe ()

Referans ()

13) İşyerinizde MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınız personel için **sınav ücretlerinin karşılanması** hususunda uygulanan teşvik veya hibeden yararlandınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

14) İşyerinizde mevcut personel için MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi aldığınızda veya MYK Mesleki Yeterlilik Belgesi olan personel istihdam ettiğinizde 4447 Sayılı Kanunun **Geçici 10. maddesi kapsamında işveren sigorta primi desteğinden** yararlandınız mı?

Evet ()

Hayır ()

Fikrim Yok ()

15) Personel seçiminde hangi değerlendirme yöntemini kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçilebilir)

CV inceleme/eleme ()

Mülakat yapma ()

Görev başında seçim ()

Standart ölçme araçları veya testler kullanarak ()

Diğer ()

16) Son 1 yıl içerisinde İŞKUR'un hizmetlerinden faydalandınız mı?

Evet () (17. Soruya geçebilirsiniz) Hayır () (18. Soruya geçebilirsiniz.)

17) Faydalandığınız hizmetlerin memnuniyet düzeyinizi belirtiniz.
(Hizmetlerde birden fazla seçenek işaretlenebilir)

	Memnunum	Kararsızım	Memnun Değilim
Eleman Talebi			
İşbaşı Eğitim Programları			
Çalışanların Mesleki Eğitimi			
Mesleki Eğitim Kursu			
Kısa Çalışma Ödeneği			
Danışmanlık ve Yönlendirme			

18) İŞKUR'un sunmuş olduğu hizmetlerden faydalanmama nedeninizi belirtiniz. (Birden fazla seçilebilir)

İŞKUR hizmetlerinden haberdar değilim. ()

İŞKUR'un sunduğu hizmetlere diğer kaynaklardan ulaşıyorum. ()

İnternet sitesi kullanışlı değil ()

Bürokrasi (kırtasiye) işlerinin çok olması ()

İŞKUR, sektörüme uygun faaliyet sunmuyor ()

19) 2017 yılındaki ilave istihdam teşvikinden yararlandınız mı?

Evet () (20. Soruya geçiniz)

Hayır () (21. Soruya geçiniz)

20) 2017 yılında ilave istihdam teşvikinin faydalı olduğunu düşünüyor musunuz?

Evet ()

Hayır ()

Kararsızım ()

21) 2018 yılında uygulamaya konulan istihdam teşviklerinin istihdama katkısını değerlendiriniz.
İstihdamı çok artırır () İstihdamı az artırır () Değiştirmez () Fikrim yok ()

22) Sektörünüzde gelecek 10 yılda öne çıkacağını düşündüğünüz meslek ve beceriler nelerdir?

Meslek.....

Beceri.....

2018 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

T.C. AİLE, ÇALIŞMA VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI

 /iskurkayseri

 /iskurkayseri

 /iskurkayseri

www.iskur.gov.tr

iskurkayseri@iskur.gov.tr

Kayseri Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü

BİLGİ VE İRTİBAT İÇİN

ANA HİZMET BİNASI

Güllük Mah. Yunus Emre Cad.
Düvenönü İş Merkezi No: 10/1
Melikgazi / KAYSERİ

Tel: 0352 231 12 45

Faks: 0352 232 17 68

EK HİZMET BİNASI

Org. San. Böl. 9. Cad. No:1
Melikgazi / KAYSERİ

Tel: 0352 231 13 73

Faks: 0352 232 32 10